

ΤΟ ΤΑΛΑΞΕΙΔΙ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ

Μηνιαία Έκδοση – Σεπτέμβριος 2021 – Έτος 74 – Αρ. Φύλλου 774

το Ταλαξείδι

Ιδιοκτησία - Έκδοση
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ
Συντακτική Επιτροπή
ΖΩΗ ΑΡΒΑΝΙΤΟΥ-ΚΟΥΤΡΑ,
ΕΛΕΝΗ ΜΑΡΙΑΚΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΣ,
ΣΤΑΥΡΙΑΝΗ ΛΑΞΙΑ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΛΚΟΣ,
ΤΙΝΑ ΑΝΑΡΕΛΑΟΥ, ΚΕΛΑΥ ΠΕΤΡΑΤΖΑ,
ΗΛΙΑΣ ΚΟΥΜΠΑΡΟΥΛΗΣ, ΖΑΜΠΕΤΑ ΡΟΗ.
Γραφεία Συνδέσμου - Εφημερίδας
Καραϊσκού 111, 185 32 Πειραιάς
Τηλ. - Fax: 210 41.23.528
e-mail: syngalax@gmail.com

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΕΣ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 1821

«Θα κάμωμεν το πρέπον...»

Το Σάββατο 18 και Κυριακή 19 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκαν στο Γαλαξείδι εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τους Γαλαξειδιώτες ήρωες του 1821 «Θα κάμωμεν το πρέπον...». Ήταν εκδηλώσεις για επαναφορά στη μνήμη, ιδιαίτερα των Γαλαξειδιωτών, της αποφράδας ημέρας της 23ης Σεπτεμβρίου 1821, όταν μεγάλη τουρκική ομάδα υπό τον Καρά-Αλή είχε λάβει διαταγές αφενός να διασώσει τα κινδυνεύοντα από τις επιθέσεις των Ελλήνων παράκτια φούρια και αφετέρου να απαλλάξει τον Κορινθιακό και Πατραϊκό κόλπο από τους επικίνδυνους Γαλαξειδιώτες, οι οποίοι αποτελούσαν σοβαρό εμπόδιο επικοινωνίας της Ρούμελης με την Πελοπόννησο και ιδίως της καθόδου προς αυτήν από Μακεδονίας και Θράκης των στρατευμάτων του Μπεϊράκ Πασά.

Εσπερίδα 18-9-2021

Το Γαλαξείδι από το Σάββατο είχε μεταφερθεί στις ολέθριες αλλά ένδοξες εκείνες ημέρες. Ήταν σημαιοστολισμένο και νοερά οι κάτοικοί του επλανώντο σε ηρωικούς χρόνους μεγαλοσύνης, συντριβής, πανωλεθρίας και δόξας. Στο Μόνο-Κιόσκι στην παραλία πραγματοποιήθηκε Εσπερίδα με θέμα «Το Γαλαξείδι στην ελληνική επανάσταση».

Ομιλητές ήταν ο Δημήτρης Παλούκης με θέμα «Το Γαλαξείδι τους πρώτους μήνες της Επανάστασης μέσα από έγγραφα του Αρχείου της Κοινότητας Ύδρας. Όπως πάντα, ως ομιλητής με τις έρευνές του σε βάθος, υπήρξε ο ιστορικός ερευνητής σε κείμενα που με προσοχή, ίσως για πρώτη φορά, ενημερωθήκαμε.

Στη συνέχεια η κα Μάρω Τασίου-Γουργουρή αναφέρθηκε στη συμβολή του γυναικείου πληθυσμού και ιδιαίτερα στις «Γαλαξειδιώτισσες ηρωίδες του 1821». Ο κ. Ευστάθιος Μαρματάκης με την έντονη ενασχόλησή του στην προσωπικότητα του οπλαρχηγού Γιάννη Μητρόπουλου είχε ως θέμα του «Γιάννης Μητρόπουλος. Ο μεγάλος Γαλαξειδιώτης αγωνιστής του 1821». Ο συμπολίτης μας κ. Γεώργιος Κουρεντής διάβασε απ' την ποιητική του συλλογή ποιήματα για το Γαλαξείδι, τη ναυτική ιστορία του και την καταστροφή του, βασισμένα στην επετειακή ημέρα.

(Συνέχεια στη σελίδα 2)

Τα αποκαλυπτήρια της αναμνηστικής πλάκας. 19/9/2021.

Η πομπή κατευθύνεται προς το μνημείο του Γ. Μητρόπουλου. 19/9/2021

Πανηγυρικός τής Ημέρας

19/9/2021

Σεβαστέ Πατέρα,
Αξιότιμοι προσκεκλημένοι,
Κυρίες και Κύριοι,

Η μνήμη είναι πολύ σημαντικό κεφάλαιο στη ζωή του κάθε ανθρώπου. Η ιστορία ενός λαού είναι η γνώση των δυνάμεών του και των ικανοτήτων του στα εμπόδια, στις δοκιμασίες και στις κατακτήσεις του κατά το πέρασμα των αιώνων. Χωρίς τη γνώση του παρελθόντος, είναι αδύνατο να μετρήσουμε τις δυνάμεις του παρόντος, αλλά και να ατενίσουμε προς το μέλλον.

Συγκεντρωθήκαμε, λοιπόν, σήμερα, για να αποτίσουμε φόρο τιμής στους Γαλαξειδιώτες που συνεισέφεραν στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του 1821, με πλούσια δράση στη στεριά και στη θάλασσα.

Οι παραμονές τής εθνεγερσίας βρίσκουν το Γαλαξείδι σε ακμή. Η πόλη διαθέτει μεγάλο αριθμό караβιών και απολαμβάνει διοικητική αυτονομία και

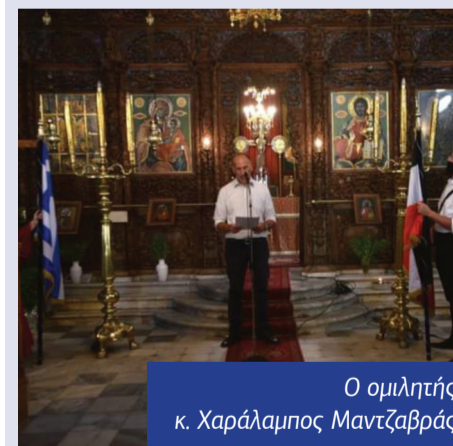
προνομακή φορολογική μεταχείριση από τους Τούρκους. Όμως οι Γαλαξειδιώτες λαχταρούν και εργάζονται για την ελευθερία όλων των Ελλήνων. Από νωρίς, πολλοί έχουν μνηθεί στην Φιλική Εταιρεία, ανάμεσά τους ο караβοκύρης Δρόσος Βλάμης, ο Χαράλαμπος Πρίμας και ο Ηλίας Φούντας.

Στις αρχές του 1821 λαμβάνει χώρα στο Γαλαξείδι συμβούλιο δράσης με συμμετοχή του επισκόπου Σαλώνων Ησαΐα, του Οδυσσέα Ανδρούτσου, του Πανουριά, του Γκούρα και άλλων οπλαρχηγών. Αποφασίζεται η από κοινού σύμπραξη με τους Πελοποννήσιους. Χαρακτηριστική είναι η επιστολή του Οδυσσέα Ανδρούτσου προς τους Γαλαξειδιώτες, στις 22 Μαρτίου, με την οποία προσπαθεί να εξασφαλίσει την συμπαράστασή τους στον αγώνα, καθώς διαθέτουν πολεμική εμπειρία αλλά και στόλο, απαραίτητο για την ελεύθερη κίνηση των ελληνικών πλοίων στον Κορινθιακό.

Έτσι στις 26 Μαρτίου του 1821, το Γαλαξείδι γίνεται η πρώτη πόλη τής Στε-

ρέας που συμμετέχει στον Ιερό Αγώνα του γένους. Οι Γαλαξειδιώτες, με επικεφαλής τον οπλαρχηγό Γιάννη Μητρόπουλο, συμμετέχουν στην πολιορκία του κάστρου των Σαλώνων. Μάλιστα ο ίδιος ορίζεται αρχηγός αυτής της επιχείρησης. Στις 10 Απριλίου, ανήμερα Πάσχα, το κάστρο παραδίδεται και η σημαία τής επανάστασης υψώνεται στα Σάλωνα. Στην συνέχεια, οι Γαλαξειδιώτες πολεμούν στο πλευρό του Αθανάσιου Διάκου στην Αλαμάνα, στις 23 Απριλίου, και τη μάχη στο Χάνι τής Γραβιάς στις 8 Μαΐου. Στη μάχη αυτή ο Γιάννης Μητρόπουλος σκοτώνει τον Τούρκο Χαλήλ-Μπέη, παίρνοντας εκδίκηση για το θάνατο του Διάκου. Δίκαια, λοιπόν, στις 14 Μαΐου ανακηρύσσεται ΠΡΩΤΟΣ σε στεριά και θάλασσα. Δυστυχώς, λίγο αργότερα δολοφονείται στο σπίτι του στο Χηρόλακα, στερώντας από το έθνος μία ηγετική μορφή του Αγώνα.

Εξίσου σημαντική είναι και η παρουσία των Γαλαξειδιωτών στους κατά θάλασσα αγώνες. Από τις 26 Μαρτίου

Ο ομιλητής κ. Χαράλαμπος Μαντζαβράς

απέπλευσαν με ολόκληρο το στόλο προς την Πάτρα, για να ανακόψουν την επικοινωνία των Τούρκων τής Στερέας με την Πελοπόννησο. Εννιά Γαλαξειδιώτικα караβία συμμετέχουν στην πολιορκία τής Ναυπάκτου. Αξιόλογοι πλοίαρχοι και караβοκύρηδες είναι οι Κωνσταντής και Θεόδωρος Δεδούσης, ο Χαράλαμπος Μπακογεώργης και ο Δημήτριος Αννατίτος.

(Συνέχεια στη σελίδα 5)

ΕΝΔΕΙΚΤΗΚΟΝ

Οι υποφαινόμενοι οπλαρχηγοί πιστοποιούμεν ότι ο Καπετάν Ευστάθιος Γουργουρής εκ Γαλαξειδίου οπότεν ο υπέρ ανεξαρτησίας του Ιερού Αγώνος της Ιεράς Πίστεως και Πατρίδος, εσήκωσε τα όπλα κατ' εχθρών από το 1821 έτος ο ειρημένος Στάθης αμέσως έλαβε τα όπλα ανά χειρας του και ογδοίντα έως εκατό Στρατιώτας, από τους οποίους εθρέφοντον παρά του ιδίου με πολεμοφόδια και εμισθοδοτούσε αυτούς εξ ιδίου του.

Και έτρεξε διά την ανεξαρτησίαν της πατρίδος εις διαφόρους κατά των εχθρών μάχας εις Πελοπόννησος υπό τας διαταγάς του Μακαρίτου Κυριακούλην Μαυρομιχάλην εις την μάχην Ναυπλίου, εις μάχην Νεοκάστρου, εις την Τριπολιτζά, εις την πτώσιν της ακροκορίνθου και λοιπάς μάχας... εις τον οποίον εφάνηκε εις τας μάχας αυτές με μεγάλην γενναιότητα και καρτερίαν και κατ' εχθρών με τούς υπό την οδηγίαν του Στρατιώτας.

Επομένως εμετέβη και εις την σημαίαν του Αϊδήμου οδησέα ανδρίτζου εις την Στερεάν Ελλάδα κατά τας μάχας της Στυλίδος και αγίαν Μαρίναν όπου εκινείται πιστατόδης πόλεμος ο οποίος και εκεί έδειξε αφοσίωσιν φρικτήν καθώς και με τον ιδιον εις την παριωδιάν των Αθηνών, διλ. Εις την πτώσιν ακροπόλεως, εις Μάχην Χαλανδρίου, φαλλιραία, εις μάχην Σεγγιον Καμινίου και Πηραιά, ωσαύτως εις το καματερώ, όπου έδειξε μετά των οπλαρχηγών αγρυπνίαν και ανδρίαν κατ' αιχθρών ώςτις ελάτρεβε πάντας με τα ελαφρά στρατεύματα έως της Ελεύσεως του Αϊμνίστου Κυβερνήτου, με υπακοήν και Σταθερότητα.

Συμφώνως με τους ανωτέρους επειδή και έδειξε τόσον στην πατρίδα δ' αυτό τούτον δίδομεν το παρόν ενδεικτικόν ίνα του χρησιμεύση όπου ανήκη.

και υποφαινόμεθα.

Εν αθήναις τη 22 Ιουνίου
1844 (υπογρ.)
(Τ.Σ.) Πανούτσος Νοταράς

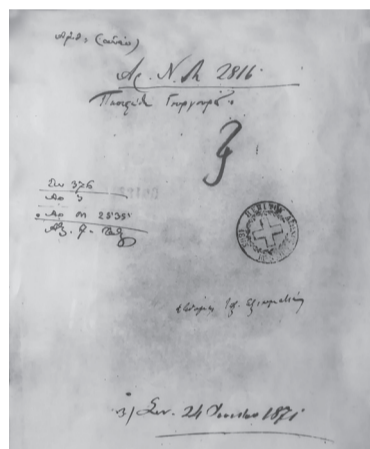
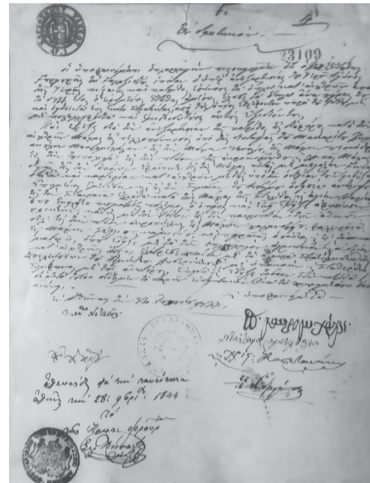
Χρ. Χ/Πέτρος
Εθεωρήθη δια την ταυτότητα
Αθήναι την 9 8ριού 1844

(υπογραφαί)
Π. Μαυρομιχάλης
Νικηταράς
Σταματελόπουλος
Χριστ. Καπετανάκης
Παπα-Κ. Τζαμάλας

Το

Της πρωτευούσης Φρουρ.
(Τ-Σ Φρουραρχείον της
πρωτευούσης Αθηνών)
υπογρ. Στρ. Πήσας

Στο παρόν «ενδεικτικόν» έχει κρατηθεί το συντακτικό και η ορθογραφία του πρωτοτύπου. Έχει μεταγραφεί σε μονοτονικό.

Από το αρχείο του κ.Νικολάου Γουργουρή, Πρώην Δημάρχου Γαλαξειδίου

Το φαρικό δίκτυο

Ο αείμνηστος αντιναύαρχος Στυλιανός Λυκούδης, διευθυντής τής Υπηρεσίας φάρων του Πολεμικού (τότε βασιλικού) Ναυτικού, υπήρξε ο «πατέρας» του δικτύου φάρων. Με δική του φροντίδα κοντά στο 1920 ολοκληρώθηκε το μεγαλύτερο μέρος δόμησης του φαρικού δικτύου τής πατρίδας μας. Έως το 1848 η επικράτεια είχε όλους κι όλους πέντε φανούς κι έναν μόνο φάρο στην Αίγινα, ο οποίος άναψε το 1828. Η αγάπη του για το αντικείμενο ενδεχομένως να συνδέεται με το γεγονός ότι γεννήθηκε στην Ερμούπολη τής Σύρου, όπου το 1848 δημιουργήθηκε στην νησίδα Γαϊδουρονήσι ο πρώτος σύγχρονος φάρος τού τότε Ελληνικού Κράτους. Φτιάχθηκε σε σχέδια του Βαυαρού μηχανικού Ερλάχερ. Ο Λυκούδης (1878-1958) κατέχει μέχρι σήμερα το ρεκόρ τής μακροβιότερης υπηρεσίας στο Π.Ν. με 53 έτη. Έθεσε τα θεμέλια, για την ασφάλεια στους πλόες, σε μια εποχή που δεν είχε ακόμη εξελιχθεί ο εξοπλισμός των πλεούμενων. Σήμερα το δίκτυό μας διαθέτει πάνω από 1500 πυρσούς, φανούς και φάρους. Μαζί με τον Λυκούδη θα πρέπει να ευγνωμονούμε και μια σειρά από Γάλλους μηχανικούς, οι οποίοι στα τέλη του 18ου αιώνα με τις εφευρέσεις τους στις λυχνίες και στα κάτοπτρα, έγιναν οι νοεροί πλοηγοί όλων των ναυτικών τού κόσμου.

Στη χώρα μας διατηρείται –εξαιτίας τής εκτεταμένης θαλασσογραμμής των πολλών νησιών και των πολλών θαλάσσιων διαδρομών– ένα από τα μεγαλύτερα και καλύτερα οργανωμένα δίκτυα φάρων στον κόσμο. Από τις αρχές τού 19ου αιώνα και μετά φτιάχτηκαν οι περισσότεροι απ' αυτούς, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τής ναυσιπλοΐας. Ένα από τα σημαντικά στοιχεία τής λειτουργίας τους είναι ότι σχεδόν όλοι παρέμειναν σβηστοί κατά τη διάρκεια τού Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Στην πλειονότητά τους πρωτολειτούργησαν με πηγή ενέργειας το πετρέλαιο, κάτι που καθιστούσε αναγκαία την ανθρώπινη παρουσία, των φαροφυλάκων, οι οποίοι φρόντιζαν για την αδιάλειπτη λειτουργία τους. Απομονωμένοι, παρέα με τα μανιασμένα κύματα, μακριά από τις οικογένειές τους για δεκαετίες ολόκληρες. Οι περισσότεροι φάροι ηλεκτροδοτήθηκαν στις δεκαετίες 1970-1980, για να περάσουν στη συνέχεια στην εποχή τής πλήρους αυτοματοποίησης, με σύγχρονα μηχανήματα, με τα οποία λειτουργούν μέχρι σήμερα. Ποιος θα μπορούσε, άλλωστε, να φανταστεί τις ακτές μας χωρίς αυτά τα πανέμορφα πέτρινα οικοδομήματα; Οι φάροι εκπέμπουν δέσμες ιστορίας και φωτίζουν το παρελθόν μας.

Ειρήνη Μαρκέτη

Σημείωση: Να υπενθυμίσουμε ότι η 18η Αυγούστου έχει καθιερωθεί ως παγκόσμια ημέρα φάρων.

«Θα κάμωμεν το πρέπον...»

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

Από την κα Εμμέλεια Μαρδάκη-Κουτσού, η οποία είχε τη μουσική επιμέλεια τής εκδήλωσης, αναγνώστηκαν κείμενα που αφορούν το Γαλαξίδι στην Ελληνική Επανάσταση. Την εκδήλωση συντόνισε ο Αντιδήμαρχος Δελφών κ. Ευθύμιος Γρίβας. Χαιρετισμούς απηύθυναν ο Δήμαρχος Δελφών κ. Παναγιώτης Ταγκαλής και Πρόεδρος τής Κοινότητας Γαλαξειδίου και του Λιμενικού Ταμείου κ. Σπυρίδιον Μπαρλιακός.

Μεταξύ των παρευρεθέντων διακρίναμε τον Πρόεδρο τού Δικτύου Δελφών κ. Νικόλαο Κατσικούλη, τον Αντιδήμαρχο Δελφών κ. Ανδρέα Ζαχαρόπουλο, τον Πρόεδρο Κοινότητας Βουνιχώρας κ. Δημήτριο Τσελέ, τον Πρόεδρο Κοινότητας Πεντεοριών κ. Μάρκο Παπαπολίτη και τον πρώην Δήμαρχο Γαλαξειδίου κ. Νικόλαο Γουργουρή.

Οι εκπρόσωποι των τοπικών μας συλλόγων και εκείνοι τής εφημερίδας μας «το Γαλαξίδι» με όσους συμπολίτες είχαν την τύχη να πληροφορηθούν την εκδήλωση, τίμησαν την Εσπερίδα και συγνηθμενοί από τον ιστορικό τοπικό παλμό, απόλαυσαν το κλείσιμο τής βραδιάς με δρόμενο αναπαράστασης επιχείρησης πυρπόλησης τουρκικού πλοίου από ελληνικό πυρπολικό. Ήταν η συμμετοχή των νέων μας με τις γαλαξειδιώτικες βάρκες.

Δοξολογία στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου 19-9-2021

Την επομένη το πρωί στις 19 Σεπτεμβρίου στον Ι.Ν. Αγίου Νικολάου με τη θεία λειτουργία, πραγματοποιήθηκε το θρησκευτικό μέρος τής ιστορικής επετείου. Ο πανηγυρικός τής ημέρας εκφωνήθηκε από τον μαθηματικό τού Λυκείου μας κ. Χαράλαμπο Μαντζαβρά, με πλήρη ανάλυση των γεγονότων ύστερα από εμπειριστατωμένη έρευνα για την περίοδο εκείνη τής εθνεγερσίας.

Ακολούθησαν τα αποκαλυπτήρια αναμνηστικής πλάκας από τον Δήμαρχο Δελφών κ. Παναγιώτη Ταγκαλή (στο χώρο όπου είναι το προσκυνητάρι τού Αγίου Παντελεήμονα), για τους Γαλαξειδιώτες αγωνιστές τής Ελληνικής Επανάστασης, δωρεά τού «Σωματείου Παναγιά Γάλαξα η Θαλασσοκρατούσα» με σύντομη ομιλία-αναφορά, από τον κ. Λουκά Γκούλτα, πρόεδρο τού Σωματείου.

Κατάθεση στεφάνων

Η πομπή μετά τα αποκαλυπτήρια τής αναμνηστικής πλάκας κατευθύνθηκε στην παραλία «πλατεία Μάμα», όπου ανέμενε η φιλαρμονική τής Δ.Ε. Ιτέας, συμμετοχή τής γειτονικής μας κομόπολης στον εορτασμό τής εθνικής μας εορτής.

Αφού εψάλη το καθιερωμένο τρισάγιο, ακολούθησε η κατάθεση στεφάνων στο μνημείο τού Ι. Μητρόπουλου από: το Δήμαρχο Δελφών κ. Παναγιώτη Ταγκαλή, το βουλευτή Φωκίδας κ. Ιωάννη Μπούγα, τον αντι/ρχη Π.Ε. Φωκίδας κ. Γεώργιο Δελμούζο, τον πρόεδρο τής Κοινότητας Γαλαξειδίου και του Λιμενικού Ταμείου κ. Σπυρίδιον Μπαρλιακό, τον αντιδ/ρχο Δ.Ε. Γαλαξειδίου κ. Ευθύμιο Γρίβα, τον αντιδ/ρχο Δελφών κ. Ανδρέα Ζαχαρόπουλο, τον αντιδ/ρχο Δελφών κ. Ιωάννη Μανανά, το διοικητή αστυνομικού τμήματος Ιτέας κ. Χρήστο Ταλαμάγκα, το Γ' Λιμενικό Τμήμα Γαλαξειδίου με εκπρόσωπο το σημαιοφόρο Λ.Σ. κ. Νικόλαο Ιωάννου.

Από τα τοπικά μας σωματεία στεφάνια κατέθεσαν: ο πρόεδρος τού Πολιτιστικού Συλλόγου κ. Παναγιώτης Κούκος, ο πρόεδρος τού Ναυτικού και Ιστορικού Μουσείου Γαλαξειδίου κ. Αθανάσιος Παρασκευάς, ο πρόεδρος Συν/χων Ν.Α.Τ. Γαλαξειδίου κ. Ευάγγελος Λίτσας, η πρόεδρος τής Ενώσεως Γυναικών κα Ελένη Κουμπούρη-Τσινατσή, η Φιλοδασική Ένωση Γαλαξειδίου, ο πρόεδρος τού Σωματείου Παναγιά Γάλαξα η Θαλασσοκρατούσα κ. Λουκάς Γκούλτας, ο αντιδ/ρχος Δελφών κ. Ανδρέας Ζαχαρόπουλος, εκ μέρους τού Συλλόγου Αναπήρων Πολέμων, η πρόεδρος τού Συνδέσμου Γαλαξειδιωτών εκ μέρους τού Συνδέσμου και τής εφημερίδας «το Γαλαξίδι» κα Ζωή Αρβανίτου-Κούτρα.

Το σύνολο των εκδηλώσεων τίμησαν με την παρουσία τους εκπρόσωποι τής πολιτείας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και όλοι όσοι εργάστηκαν για τις εκδηλώσεις τής τοπικής εθνικής επετείου.

Επειδή όμως κάποιες συμμετοχές-προσφορές δίνουν ιδιαίτερη λαμπρότητα σε παρόμοιες γιορτές, αξίζει να αναφέρουμε τη συμμετοχή: 1) των τσολιάδων νέων τού Αναβιωτικού Συλλόγου Αμφισσας «Σάλικονα τού '21», 2) των μελών τής φιλαρμονικής Ιτέας, 3) των Γαλαξειδιωτών Στυλιανού Δασκαλάκη, γραμματέα τού Πολιτιστικού Συλλόγου μας, ο οποίος ήταν σημαιοφόρος τόσο στην Εσπερίδα τής 18ης Σεπτεμβρίου, ντυμένος με την εθνική στολή ναυτικού τής εποχής, όσο και στις εκδηλώσεις τής Κυριακής 19ης Σεπτεμβρίου και 4) των αδελφών Αναστασίας Λατίφη και Σπύρου Λατίφη. Η Αναστασία, μαθήτρια τής Γ' τάξης τού Γυμνασίου μας, ήταν ντυμένη με τη στολή Γαλαξειδιώτισσας τού Αγώνα και ο μικρός Σπύρος, μαθητής τού Δημοτικού μας σχολείου, όμορφος, σοβαρός φουστανελάς και με τσαρούχια. Μητέρα των παιδιών είναι η συμπολίτισσα Γεωργία Κουτσού-Λατίφη. Ευτυχώς ορισμένοι γονείς συνεχίζουν τη συμμετοχή τους ενεργά στη μικρή πολιτεία μας.

Τα γαλαξειδιώτικα καριοφίλια δεν ακούστηκαν. Παρέμειναν στη θέση τους στο Ναυτικό και Ιστορικό Μουσείο μας...

Ελπίζουμε να μην άφησαμε, ηθελημένα, τουλάχιστον, παραλειπούμενα. Ευχόμαστε πάντα ελεύθεροι, έτοιμοι για κάθε αγώνα-προσφορά στην πατρίδα, όταν οι συνθήκες το απαιτούν.

Γαλαξίδι, Σεπτέμβριος 2021

Εσπερίδα
«Θα κάμωμεν
το πρέπον»

ΟΙ ΗΡΩΙΔΕΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΙΣΣΕΣ ΤΟΥ '21

Ο πόλεμος του 1821 έτσι όπως περιγράφηκε από τους ιστορικούς της εποχής, «κατήντησε να μοιάζει με το Άγιο Όρος όπου κανενός είδους θηλυκό δεν εισχωρεί». Και αυτό γιατί οι ιστοριογράφοι του 19ου αιώνα, με την ανδροκρατική αντίληψη που τους χαρακτήριζε δεν έκριναν άξιο της σοβαρότητάς τους να ασχοληθούν με τις γυναίκες. Και στα απομνημονεύματα των αγωνιστών του '21, σποραδικές είναι οι πληροφορίες που εντοπίζουμε για τις γυναίκες. Αλλά και οι ίδιες οι γυναίκες χωρίς μόρφωση και περιορισμένες, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων, λίγα τεκμήρια άφησαν για τη ζωή τους. Έτσι οι γυναίκες την περίοδο αυτή είναι ουσιαστικά αθέατες σαν να μην ενδιέφεραν την ιστορική γνώση.

Ελάχιστες είναι οι εμβληματικές μορφές, όπως η Μπουμπουλίνα και η Μαντώ Μαυρογένους. Αυτές βέβαια ακολούθησαν μοναχικές πορείες και με τις εξαιρετικές και ασυνήθιστες πράξεις τους ξεπέρασαν τα κοινωνικά όρια του φύλου τους. Παράλληλα όμως διέθεταν και σημαντικά χρηματικά κεφάλαια και μάλιστα χωρίς ανδρική πατρωνία.

Οι ιστορικοί της εποχής δεν μπόρεσαν να συμφιλιωθούν με την ιδέα ότι η γυναίκα, όσο κι αν ήταν σε υποδεέστερη θέση απ' τον άντρα, είχε το δικαίωμα στην τιμή και την ευγνωμοσύνη της πατρίδας, από τη στιγμή που αγωνίστηκε και δεινοπάθησε. Ευτυχώς κάποιοι ξένοι φιλέλληνες και περιηγητές της εποχής, αφιέρωσαν λαμπρές σελίδες στην Ελληνίδα αγωνίστρια. Ως προς τις αναφορές των περιηγητών ενδεικτικά αναφέρουμε τον Rouquerville, ο οποίος στα έργα του εκφράζει το θαυμασμό του για τον ηρωισμό των γυναικών της Ελλάδας και τη ζωηρή συγκίνηση και τη συμπάθειά του για τις θυσίες τους, τις κακουχίες και τα μαρτύριά τους. Βέβαια οι περιηγητές εστιάζουν πιο πολύ στις γυναίκες των ανώτερων τάξεων με τις οποίες έχουν πιο πολύ τη δυνατότητα να συναναστραφούν.

Μια σημαντική πηγή πληροφοριών είναι και τα δημοτικά τραγούδια, τα οποία παρουσιάζουν την Ελληνίδα περήφανη, δυνατή και με περιφρόνηση του θανάτου. Η αξία των τραγουδιών αυτών έγκειται και στο ότι συνήθησαν γεννήθηκαν και τραγουδήθηκαν λίγο μετά το ιστορικό γεγονός, χωρίς να μπαίνουν σ' αυτά στοιχεία μύθου.

Στον πόλεμο της ελληνικής ανεξαρτησίας, όπως και σε κάθε πόλεμο, το ανδρικό πρότυπο κυριαρχεί. Από τη φύση τους οι πόλεμοι θέτουν μοιραία στο επίκεντρό τους το ανδρικό στοιχείο και δευτερευόντως το γυναικείο. Οι γυναίκες όπως και τα παιδιά αποτελούν τον αδύναμο κρίκο! Και η μοίρα για τις γυναίκες και τα παιδιά στην Ελληνική Επανάσταση είναι πολύ σκληρή: Βιώνουν και είναι εκτεθειμένες σε κάθε λογής βία και κακουχία. Παράλληλα, αντιμετωπίζουν αυστηρούς κοινωνικούς περιορισμούς. Ζουν σε μια καθαρά ανδροκρατική κοινωνία, κλεισμένες στο σπίτι χωρίς παιδεία ή δικαιώματα. Οι γυναίκες που κυκλοφορούν στους δρόμους ως επί το πλείστον είναι ηλικιωμένες των λαϊκών τάξεων. Όπως αναφέρει ο Άγγλος γιατρός Henry Holland, που περιηγήθηκε

τον τόπο μας το 1812, οι νέες γυναίκες ζουν «θεόκλειστες στο σπίτι τους έως το γάμο και βγαίνουν κυρίως για εκκλησία-σμα». Οι γάμοι τους κανονίζονται από τις οικογένειες, και ξεκινούν από την ηλικία των 12, χωρίς εκείνες να έχουν λόγο. Η δε διαπαιδαγώγησή τους αποσκοπεί στο ρόλο της καλής συζύγου και μητέρας.

Βέβαια η ζωή των Ελληνίδων γυναικών την περίοδο αυτή έχει πολλά κοινά σημεία αλλά και αρκετά διαφορετικά. Υπάρχουν διαφορές στη ζωή και τη δράση μιας αστής και μιας αγρότισσας, μίας εύπορης και μιας φτωχής. Αν είναι Πελοποννήσια, Στεροελαδίτισσα ή νησιώτισσα. Αν ζει σε σημαντικά ναυτιλιακά κέντρα, η απουσία του ενεργού αντρικού πληθυσμού, που ταξιδεύει με τα καράβια, καθιστά τη γυναίκα πιο ελεύθερη και δραστήρια.

Το σίγουρο είναι ότι το ηρωικό φρόνιμα βλασταίνει και μεστώνει στη καρδιά της Ελληνίδας όλα αυτά τα χρόνια της σκλαβιάς και αποκορυφώνεται με σπουδαίες πράξεις ηρωισμού. Βγαίνουν από τα σπίτια και υπερβαίνουν το ρόλο τους. Είναι πλέον αυτές που πηγαίνουν στα τείχη τα πολεμοφόδια και εφοδιάζουν τους αγωνιστές με τροφή και νερό. Που επισκευάζουν τις οχυρώσεις. Που οργανώνουν εράνους ή προσφέρουν χρήματα ή ό,τι πολύτιμο έχουν, για να αγοραστεί οπλισμός. Που στρατολογούν και συντηρούν σώματα ενόπλων, περιθάλπουν πρόσφυγες και τραυματίες, παρασκευάζουν και φάρμακα. Που συμμετέχουν οι ίδιες στις μάχες. Ακόμη και ρόλο κατασκόπου και διαπραγματευτή ασκούν.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι από τη στιγμή που ξέσπασε η Ελληνική Επανάσταση, οι Οθωμανοί με διατάγματα (φετβάδες) καταδικάζουν τους Ρωμιούς ότι, αφού εξεγέρθηκαν εναντίον του σουλτάνου, εκπίπτουν από το καθεστώς του προστατευόμενου. Συνεπώς είναι συμβατό με τη θρησκεία τους οι αιχμάλωτοι άνδρες να θανατώνονται και οι γυναίκες και τα παιδιά τους να γίνονται δούλοι. Στα χρόνια αυτά, λοιπόν, βλέπουμε πολλές γυναίκες να πέφτουν θύματα αιχμαλωσίας. Ενδεικτικά αναφέρω ότι το 1825, όταν οι Τούρκοι πήραν τα Σάλωνα, αιχμαλώτισαν 300 γυναικόπαιδα! Η πρώτη δοκιμασία ήταν ο βιασμός. Τι πόνο έχει η περιγραφή μιας παπαδιάς από το χωριό του Μακρυγιάννη! «Και με έπιασαν οι Τούρκοι και με κοιμηθήκαν 38»! Ιδιοκτησία πλέον αυτού που τις είχε αιχμαλωτίσει, οι γυναίκες πωλούνται ως δούλες στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής.

Ας έρθουμε, λοιπόν, στις γυναίκες του Γαλαξειδίου. Εμπόρευμα στα σκλαβοπάζαρα πουλήθηκε η Γαλαξειδιώτισσα ηρωίδα, η **Αλεφάντω Ζανιά**. Η Αλεφάντω το γέννος Μπεσίρη, ήταν παντρεμένη με τον Γιώργο Ζανιά, ο οποίος το Μάιο του '21 σκοτώθηκε στην Κυλλήνη πολεμώντας τους Τούρκους. Η Αλεφάντω έμεινε χήρα με ένα μικρό κοριτσάκι. Λίγους μήνες αργότερα, το Σεπτέμβριο, όταν το Γαλαξειδί καταστράφηκε από το στόλο του Ισμαήλ οι γυναίκες μόλις που πρόφθασαν να φύγουν μέσα από τα βουνά και να καταφύγουν κυρίως στα Ιόνια νησιά. Η Αλεφάν-

Η Αλεφάντω με την κόρη της εις το Μεσολόγγι. (Η εικόνα εδημοσιεύθη αλλού ως παριστάσα Σουλιώτιδα. Πρόκειται μάλλον διά την γαλαξειδιώτισσαν Αλεφάντω, η οποία εμάχετο ενδεδυμένη ως παλληκάρη. Η παρουσία εις την εικόνα της μικράς κόρης καθιστά βεβαιότεραν την εικασίαν, ότι πρόκειται περί της Αλεφάντως).

νω με τη κόρη της βρήκε καταφύγιο στον Κάλαμο, ένα νησάκι έξω από τη Λευκάδα.

Όταν μαθαίνει ότι στο Μεσολόγγι ο αγώνας των Ελλήνων είναι σκληρός και κρίσιμος η Αλεφάντω φεύγει με το κοριτσάκι της, για να πολεμήσει. Δεν ξέρουμε πότε ακριβώς έφθασε στο Μεσολόγγι, στη δεύτερη πολιορκία πάντως είναι παρούσα. Τη βρίσκουμε με το καριοφίλι στα χέρια πάνω στα τείχη από τη μια θέση στην άλλη να πολεμάει τον εχθρό. Λέγεται μάλιστα ότι ήταν εγγράμματη και ότι γύριζε τα στρατόπεδα και τα χωριά καβάλα σε ένα άλογο και έβγαζε λόγους. Στη μεγάλη Έξοδο με το ένα χέρι κρατάει το καριοφίλι και με τ' άλλο την κόρη της. Αντιστέκεται, αλλά οι Τούρκοι την απειλούν ότι θα υποβάλουν σε μαρτυρικό θάνατο το παιδί της. Υποκύπτει στη μοίρα της. Είναι άτυχη! οι συμπολεμιστές της η Αγρινιώτισσα, η Πιτούλαϊνα, η Γυφτογιάνναϊνα, η Σάνα, η υπηρέτρια του φιλέλληνα Μάγερ και η Λενιώ η Μπαϊρακτάραινα σώζονται!

Όπως και πολλοί αιχμάλωτοι του Μεσολογγίου, πουλιέται και αυτή και η κόρη της στα σκλαβοπάζαρα της Αιγύπτου. Εκεί δοκίμασε και μια ακόμη μεγάλη πικρία. Να δει την κόρη της, η οποία είχε πια μεγαλώσει και ήταν από ό,τι λέγεται πανέμορφη, να αλλαξοπιστεί. Γερόντισσα πια το 1870, γύρισε στο Γαλαξειδί. Δεν βρήκε τους παλιούς συμπολίτες της, όλοι είχαν ξεριζωθεί. Έφυγε από τη ζωή ξεχασμένη.

Μια άλλη Γαλαξειδιώτισσα είναι η **Μαρία Αθανασοπούλου**, γνωστή και ως Μαρία η Γαλαξειδιώτισσα. Γεννήθηκε στο Γαλαξειδί, κόρη του Γιάννη Αθανασόπουλου, ιδιοκτήτη ιστιοφόρου που ασχολείτο με το εμπόριο λαδιού και δερμάτων με Κων/πολη και Τεργέστη. Από νεαρή ηλικία ακολουθούσε το πατέρα της στα ταξίδια του και με εντυπωσιακή τόλμη, πολεμούσε μαζί με το πλήρωμα, τους πειρατές που λυμάνιωνταν τη Μεσόγειο. Λέγεται μάλιστα ότι με τους ναύτες του πλοίου ήταν αδελφοποιητή. Η Επανάσταση τη βρήκε να επιστρέφει στο Γαλαξειδί από την Αίγυπτο και τη Συρία. Αμέσως αναμειχθηκε ενεργά στις προετοιμασίες του αγώνα και σε διάφορες πολεμικές επιχειρήσεις με άλλους Γαλαξειδιώτες.

Πολέμησε με εντυπωσιακή ανδρεία σε μάχες της Ανατολικής Στερεάς. Τον Ιούλιο του 1821 σε μια συμπλοκή που έγινε στη Φθιώτιδα έπεσε στα χέρια των Τούρκων. Ο Ομέρ Βρυώνης, αφού τη βασάνισε φρικτά, την έκαψε ζωντανή.

Τέλος, σπουδαία ηρωίδα ήταν και η **Βασίλω η Γαλαξειδιώτισσα**, που πολέμησε στο Μεσολόγγι. Την αναφέρει στην Μεσολογγιάδα του ο Αντώνης Αντωνιάδης, ο οποίος, όπως δηλώνει στον πρόλογο του, κατέγραψε τις διηγήσεις που άκουσε από γέροντες και γερόντισσες του Μεσολογγίου, που είχαν επιζήσει στην Έξοδο. Την προβάλλει ως μια από τις τολμηρότερες γυναίκες που αγωνίσθηκαν στο Μεσολόγγι και μεταξύ άλλων γράφει ότι "...την εκάλουν δε οι άνδρες αρχηγόν τόσο πολύ είχε θάρρος..."!

Αυτές είναι, λοιπόν, οι Γαλαξειδιώτισσες του 21 που έμειναν μέχρι σήμερα γνωστές στην Ιστορία. Που άφησαν το δικό τους «αποτύπωμα». Δυστυχώς, όμως, όπως και οι πολλές γυναίκες στην Επανάσταση έτσι και οι πολλές Γαλαξειδιώτισσες παραμένουν ουσιαστικά αθέατες. Με πολύτιμες πληροφορίες για τη ζωή τους να έχουν χαθεί. Χρειάστηκε να φτάσουμε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, περίοδο έξαρσης του εθνικού συναισθήματος αλλά και των γυναικείων διεκδικήσεων, για ν' αρχίσει να εμφανίζεται ενδιαφέρον για τις γυναίκες του '21. Η μεγάλη φεμινίστρια και λογία Καλλιρρόη Παρρέν που εκδίδει την «Εφημερίδα των Κυριών», είναι η πρώτη που συγκεντρώνει και διασώζει πολύτιμες πληροφορίες για τη γυναικεία συμμετοχή στο '21. Μάλιστα να θυμίσουμε ότι ιδιαίτερα της Παρρέν υπήρξε η Γαλαξειδιώτισσα λογία Αικατερίνη Βλασσοπούλου, κόρη της αδελφής του Κωνσταντίνου Σάθα, της Κονδύλας.

Το 1912 διοργανώθηκε από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Γυναικών με πρόεδρο την Σωτηρία Αλιμπέρτη, επιμνημόσυνη τελετή προς τιμήν των Ελληνίδων αγωνιστριών. Στη τελετή αυτή έγινε μια πρόταση: Να ανεγερθεί μνημείο για να τιμήσει η πολιτεία «τις Ελληνίδες του Βυζαντίου, τις Φαναριώτισσες καθώς και τις Σουλιώτισσες, τις Μεσολογγίτισσες, τις γυναίκες της Κρήτης, της Λακεδαιμόνος, του Γαλαξειδίου κλπ.». Πόσο τιμητικό για τις Γαλαξειδιώτισσες ηρωίδες η ιδιαίτερη αυτή αναφορά! Πάντως η πρόταση αυτή έμεινε στα χαρτιά, γιατί λίγο μετά ξεσπά ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος.

Η Σωτηρία Αλιμπέρτη ήταν δασκάλα, στο στενό κύκλο της Παρρέν. Είχε την πρόνοια να συγκεντρώσει σπουδαίο υλικό και να εκδοθεί μετά το θάνατό της το έργο της «Αι ηρωίδες της ελληνικής επανάστασης», που αποτελεί και τη βάση αντίληψης πληροφοριών για τις ηρωίδες του '21. Θέλω να κλείσω, λοιπόν, με τη φράση που χρησιμοποιεί η Αλιμπέρτη στο βιβλίο της για την Αλεφάντω! «**Ανδρεία, ως αι πλείσται γυναίκες του Γαλαξειδίου** η Αλεφάντω με το καριοφίλι ανά χείρας παρίστατο εις τας μάχας και επολέμει κατά των εχθρών, αληθής αμαζών. Εις δε τα διαλείμματα των μαχών ενθουσίαζε με πολεμικά και κλέφτικα άσματα τους πολεμιστάς».

Μάρω Τασιού-Γουργουρή

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
στα γραφεία του Συνδέσμου
και ηλεκτρονικά στους συμβούλους
Αλεξία Ρούλη: stavalexia@yahoo.gr
Ανδρέαδου Τίνα: tandreadou@betaplant.gr
Τσελέ Δημήτριο: dtseles@gmail.com
Χάλκο Γιώργο: ghalko@otenet.gr
Πετρατζά Κέλλυ: kalliope.petratza@hotmail.gr
Κουμπάρουλη Ηλία: ikoumparoulis@hotmail.com

το Ψαλαξειδί

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ
Καραϊσκού 111, 185 32 Πειραιάς
Τηλ.: 210 41.23.528 & 210 41.72.377
Fax: 210 41.23.528
e-mail: syngalax@gmail.com

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
MONTAZ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ
[βιβλιοτεχνία]
Ζωοδ. Πηγής 52Α, Εξάρχεια
Τηλ. 210 38.01.844
e-mail: design@vivliotechnia.gr

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΡΙΑ ΣΤΗ ΝΕΑ
ΥΟΡΚΗ: Ααμπρινή Ρέκκα
Επιστολές και χειρόγραφα, απο-
στελλόμενα προς την Εφημερίδα και
το Σύνδεσμο, για δημοσίευση δεν
επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
(Εφημερίδας και Συνδέσμου)
Εσωτερικού ετήσια 25 ΕΥΡΩ
Εξωτ. ετήσια \$ ΗΠΑ 50
ΝΠΔΔ, Τραπεζών 50 ΕΥΡΩ
Δημοσιεύσεις & Διαφημίσεις
για κάθε στίχο 2 ΕΥΡΩ
Τιμή φύλλου 1 ευρώ
ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ελένη Μαρδάκη
Καραϊσκού 111, 185 32 Πειραιάς

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
IBAN: GR 540110358000035829610837
ALPHA
IBAN: GR 6001401250125002002025916
BIC: CRBAGRAA
Κατά την κατάθεση της συνδρομής σας
ηλεκτρονικά παρακαλείσθε να αναγράφετε
μόνο το ονοματεπώνυμό σας ως αιτιολογία.
Σε περίπτωση παράλειψης, αποστείλατε
e-mail στο syngalax@gmail.com

Αυτοψία τής Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη σε έργα Πολιτισμού στη Φωκίδα

Η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη προήδρευσε σε σύσκεψη φορέων στο Δημαρχείο Δελφών, στην Άμφισσα, που αφορούσε σε όλα τα θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Στη σύσκεψη συμμετείχαν ο Βουλευτής Ιωάννης Μπούγας, ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας Φάνης Σπανός, ο Αντιπεριφερειάρχης τής Π.Ε.Φωκίδας Γεώργιος Δελμούζος, ο Δήμαρχος τού Δήμου Δελφών Παναγιώτης Ταγκαλής, ο Αντιδήμαρχος τού Δήμου Δωρίδος υπεύθυνος για θέματα Πολιτισμού Μανώλης Μαυρομάτης, ο Αντιδήμαρχος τής Δ.Ε. Γαλαξειδίου Ευθύμιος Γρίβας, ο Εντεταλμένος για θέματα Παιδείας και Πολιτισμού τού Δήμου Δελφών Δελφών και Πρόεδρος του «Δικτύου Δελφών» Νικόλαος Κατσικούλης, ο πρώην Αντιπεριφερειάρχης και Πρόεδρος τής εταιρείας Φωκικών μελετών Ιωάννης Ράμμος, ο τ. Δήμαρχος τού Καποδιστριακού Δήμου Δελφών Παναγιώτης Καλτσής, οι κες Αγελική Καραμπέλα και Έλλη Κοτσάνου εκ μέρους τής Εταιρείας Κοινωνικής Ψυχιατρικής «Π. Σακελλαρόπουλος», όσο και του Κοι.Σ.Π.Ε. Ν. Φωκίδας, η Διευθύντρια τής Εφορίας Αρχαιοτήτων Φωκίδας Νάνσυ Ψάλτη, καθώς και υπηρειακά στελέχη τού ΥΠΠΟΑ.

Στην εισαγωγική της τοποθέτηση η Λίνα Μενδώνη ανέφερε ότι «η Φωκίδα διαθέτει ένα μοναδικό brand name, τους Δελφούς. Το όνομα «Δελφοί» είναι γνωστό διεθνώς, σε όλες τις γλώσσες, σε όλον τον κόσμο. Αυτό είναι το τεράστιο συγκριτικό πλεονέκτημα τής περιοχής. Διαθέτει, επίσης, ένα μοναδικό πολιτιστικό και ιστορικό απόθεμα, ανεξαρτήτως των Δελφών. Είναι σαφές ότι η προστασία τού αρχαιολογικού χώρου των Δελφών, στην ευρεία της έννοια, αλλά και η προστασία τού δελφικού τοπίου είναι απολύτως επιβεβλημένη. Στην προστασία αυτού του μοναδικού αποθέματος δεν μπορεί να γίνει καμία απολύτως έκπτωση. Ωστόσο, η αναγκαία αυτή προστασία δημιουργεί προβλήματα στην καθημερινότητα των πολιτών και επιβάλλει μια διαφορετική μορφή ανάπτυξης. Οι Δελφοί μπορούν να δώσουν τεράστια ώθηση σε όλη την περιοχή. Επομένως, η Φωκίδα χρειάζεται ένα διαφορετικό μοντέλο ανάπτυξης. Ιδιαίτερα, μετά την πανδημία, σε περίοδο που ήδη βιώνουμε τις επιπτώσεις τής κλιματικής κρίσης, θα πρέπει να αναθεωρήσουμε πολλά σημεία στο πρότυπο ανάπτυξης τής χώρας. Η πρωτοβουλία που αναλαμβάνει ο βουλευτής Γιάννης Μπούγας για συζήτηση στη Βουλή θέσπισης κινήτρων για περιοχές με αυξημένη προστασία, μπορεί να δώσει την αφορμή για να ξεκινήσουμε όλοι μαζί μία μελέτη για το πού πρέπει να κινηθούν οι παραγωγικές δυνάμεις τής περιοχής, με βάση το συγκριτικό της πλεονέκτημα».

Στη σύσκεψη συζητήθηκαν όλα τα έργα και οι δράσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη στην Περιφερειακή Ενότητα Φωκίδας αρμοδιότητας τού ΥΠΠΟΑ. Η Υπουργός αναφέρθηκε στο έργο τής στήριξης των βραχδών πρηνών, στην περιοχή έξωθεν τής πόλης των Δελφών, κατά μήκος τού αρχαιολογικού

χώρου, προϋπολογισμού 10.000.000 ευρώ. Ήδη η υλοποίηση τού έργου έχει ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και προγραμματίζεται η δημοπράτησή του εντός τού 2022. Η Λίνα Μενδώνη τόνισε την αναγκαιότητα ενοποίησης τού αρχαιολογικού χώρου των Δελφών με την κατασκευή περιφερειακού δρόμου, ώστε να πάψει να επιβαρύνονται τα μνημεία από την ρύπανση, αισθητική και περιβαλλοντική, αλλά και από τα ποικίλα φορτία των οχημάτων.

Το έργο τής αναστήλωσης τού αρχαίου θεάτρου, το οποίο εκτελείται από τις υπηρεσίες τού ΥΠΠΟΑ, στο πλαίσιο Προγραμματικής Σύμβασης με την Περιφέρεια, προϋπολογισμού περίπου 1.500.000 ευρώ, αλλά και η υπό εξέλιξη μελέτη ωρίμανσης τού έργου τής ανάδειξης τού αρχαίου Γυμνασίου, που εκπονείται από την Εφορία Αρχαιοτήτων, συζητήθηκαν αναλυτικά στη διάρκεια τής σύσκεψης, αλλά και της αυτοψίας που ακολούθησε. Και στην ανάγκη ένταξης σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα τού Πύργου τής Λιλαίας έγινε αναφορά, για τον οποίον υπάρχει ήδη εγκεκριμένη μελέτη.

Η Λίνα Μενδώνη αναφέρθηκε στην εξέλιξη τού έργου τής αποκατάστασης τού κτηρίου τής Μητρόπολης τής Άμφισσας και της συντήρησης των αγιογραφιών του, έργα τού Σπύρου Παπαλουκά, το οποίο υλοποιούν οι υπηρεσίες τού ΥΠΠΟΑ, δηλώνοντας ότι το έργο ολοκληρώνεται και παραδίδεται εντός τού 2022. Στην αυτοψία που ακολούθησε συζητήθηκαν λεπτομέρειες για την επιτάχυνση των εργασιών, αλλά και για την κάλυψη από εθνικούς πόρους τού ΥΠΠΟΑ παρεμβάσεων που δεν καλύπτονται από την χρηματοδότηση μέσω τού ΠΕΠ – ΕΣΠΑ 2014-2020, στο οποίο έχει ενταχθεί το έργο με προϋπολογισμό περίπου 1.600.000 ευρώ.

Ως προς το Κάστρο των Σαλώνων, η Υπουργός ανέφερε ότι επίκειται στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο η συζήτηση τού διαχειριστικού σχεδίου (master plan), ενώ έχει ήδη εγκριθεί η μελέτη που προβλέπει την άρση τής ετοιμορροπίας. Το συγκεκριμένο σωστικό έργο, προϋπολογισμού 150.000 ευρώ, θα ενταχθεί στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων τού ΥΠΠΟΑ, για το 2022. Επίσης, αφού εγκριθεί το σχέδιο διαχείρισης τού μνημείου θα ακολουθήσει η εκπόνηση των μελετών που θα υποδειχθούν.

Αναφερόμενη στο Αρχαιολογικό Μουσείο τής Άμφισσας η Λίνα Μενδώνη ζήτησε από τον Δήμο να συνεργαστούν με την Εφορία Αρχαιοτήτων για να διερευνήσουν τη δυνατότητα προσθήκης στο υπάρχον κτήριο μιας αίθουσας, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη διοργάνωσης περιοδικών εκθέσεων, ώστε να ενισχυθεί η επισκεψιμότητά του. Στην ίδια κατεύθυνση κινείται η πρόταση τής Υπουργού για θέσπιση κοινού εισιτηρίου Αρχαιολογικού Χώρου, Μουσείου Δελφών και Μουσείου Άμφισσας.

Σε ό,τι αφορά στα έργα στην περιοχή τού Γαλαξειδίου, η Λίνα Μενδώνη ανέφερε ότι σε εξέλιξη βρίσκεται η προκήρυξη για την πρόσληψη προσωπικού και τεχνικού συμβούλου για το έργο τής αποκατάστασης τής Μονής τού

Σωτήρος, το οποίο έχει ενταχθεί στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων τού ΥΠΠΟΑ με προϋπολογισμό 350.000 ευρώ. Η μελέτη ανάδειξης τής αρχαίας οχύρωσης τού Γαλαξειδίου έχει ήδη κατατεθεί στις αρμόδιες υπηρεσίες για τις αναγκαίες εγκρίσεις. Επίσης, πρότεινε την σύναψη προγραμματικής σύμβασης μεταξύ Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την κατάρτιση μελέτης αναστήλωσης και ανακατασκευής τού Καποδιστριακού Σχολείου τού Γαλαξειδίου, έπειτα από αίτημα τού Αντιδήμαρχου τής Δ.Ε. Γαλαξειδίου Ευθυμίου Γρίβα, την οποία αποδέχθηκε ο Περιφερειάρχης Φάνης Σπανός.

Σχετικά με τα έργα στο Δήμο Δωρίδος, η Υπουργός αναφέρθηκε στο έργο τής αποκατάστασης τού Καθολικού τής Μονής Βαρνάκοβας, για το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη η ολοκλήρωση των μελετών, με δαπάνη τής Μονής, προκειμένου να επανακατατεθεί ο φάκελος στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, για την κατά νόμον, γνωμοδότηση. Η Λίνα Μενδώνη ανταποκρίθηκε στο αίτημα τού Δήμου Δωρίδος για την ανάγκη επισκευής και επαναλειτουργίας τής Αρχαιολογικής Συλλογής Λιδωρικού. Πρότεινε την σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την ωρίμανση τού έργου τής αποκατάστασης τού κτηρίου και της έκθεσης των αρχαιοτήτων.

Εκτενής συζήτηση έγινε για το θέμα τής πυροπροστασίας τού Ελαιώνα τής Άμφισσας, ως αναπόσπαστου μέρους τού Δελφικού τοπίου, αλλά και για την αναθεώρηση τού Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου των Δελφών, μέσω τού οποίου μπορεί να δοθεί διέξοδος ανάπτυξης στην πόλη των Δελφών, ενώ ταυτόχρονα θα δώσει τη δυνατότητα για την ίδρυση Συνεδριακού Κέντρου, αλλά και ξενοδοχειακών μονάδων, στο πλαίσιο ενός συνολικότερου σχεδίου βιώσιμης ανάπτυξης. Η Υπουργός, αφού απέκλεισε το ενδεχόμενο αλλαγής τού ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την προστασία τού αρχαιολογικού χώρου και τού δελφικού τοπίου και τόνισε ότι το ΥΠΠΟΑ θα συναινέσει στη χωροθέτηση νέων κτηρίων, μόνον αν αυτά ανεγερθούν εκτός τής ως άνω προστατευόμενης περιοχής, ανέλαβε να συντονίσει την πραγματοποίηση σύσκεψης με την συμμετοχή των αρμοδίων Υπουργών Περιβάλλοντος και Τουρισμού. Αναφερόμενη στην απαίτηση για περαιτέρω ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού στους Δελφούς, δήλωσε την πρόθεση τού ΥΠΠΟΑ να αναλάβει την ολοκλήρωση των μελετών και το έργο τής συντήρησης και επισκευής τού Ευ-

ρωπαϊκού Πολιτιστικού Κέντρου Δελφών.

Στα αιτήματα που έθεσαν οι εκπρόσωποι των μονάδων ψυχικής υγείας, οι οποίοι αναφέρθηκαν στην ανάγκη ανάπτυξης δράσεων πολιτισμού για την αντιμετώπιση των ψυχικών ασθενειών, αλλά και στην ανάγκη ενίσχυσης τής προσβασιμότητας των πολιτιστικών χώρων, η Υπουργός τόνισε ότι έχει ήδη εκπονηθεί από την Κυβέρνηση το αντίστοιχο Εθνικό Σχέδιο, το οποίο διατρέχει οριζόντια όλες τις πολιτικές και όλα τα Υπουργεία, ενώ «ειδικά για το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού», είπε, «η προσβασιμότητα των πολιτιστικών υποδομών είναι απόλυτη προτεραιότητα. Ήδη σε μεγάλο μέρος του, ο αρχαιολογικός χώρος των Δελφών, αλλά και το Μουσείο γίνονται προσβάσιμα για άτομα με κινητικά προβλήματα, αλλά και με δυσκολίες στην όραση και την ακοή». Η Λίνα Μενδώνη σημείωσε επίσης ότι στο Ταμείο Ανάκαμψης έχει ενταχθεί το έργο τής «Πολιτιστικής Συνταγογράφησης», με επιμέρους δράσεις, με δεδομένο ότι οι τέχνες έχουν ευεργετική επίδραση στην ψυχική υγεία συνανθρώπων μας που αντιμετωπίζουν σχετικά προβλήματα.

Απόσπασμα από το Δελτίο Τύπου 23/9/2021

[...] Ο Δήμαρχος Δελφών δήλωσε ικανοποιημένος από την επίσκεψη τής Υπουργού, την πλήρη γνώση των θεμάτων τής περιοχής που η ίδια επέδειξε, τις προτάσεις που κατέθεσε, καθώς και τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει για την επίλυση κορυφαίων ζητημάτων που αφορούν στο πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα τού Δήμου. «Υπήρξε μία άκρως εποικοδομητική επίσκεψη, το αποτέλεσμα τής οποίας σε πρώτο στάδιο μας αφήνει όλους ικανοποιημένους», δήλωσε ο κ. Ταγκαλής, προσθέτοντας: «Εστιάζοντας στην ουσία και έχοντας συγκεκριμένη ατζέντα, καταφέραμε το σύνολο των συμμετεχόντων να μεταφέρουμε στην Υπουργό με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες τής περιοχής, τις οποίες αναγνώρισε. Όλοι μαζί θα εργαστούμε ώστε στη συνέχεια να δρομολογηθούν οι εξελίξεις που θα δώσουν λύσεις στα προβλήματα που υπάρχουν, ενώ παράλληλα θα δημιουργηθούν και οι κατάλληλες συνθήκες για την αξιοποίηση των συγκριτικών μας πλεονεκτημάτων».

Ιωάννης Δ. Μπούγας
Παναγιώτης Αγ. Ταγκαλής
Βουλευτής Φωκίδας Δήμαρχος Δελφών
Γεν. Γραμματέας Κ.Ο. Ν.Δ.

Πανηγυρικός τής Ημέρας

19/9/2021

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

Η εθνική προσφορά τού Γαλαξειδίου, προκάλεσε τους Τούρκους, οι οποίοι αποφασίζουν την καταστροφή του. Οι Γαλαξειδιώτες σε επιστολή τους προς τον Ανδρέα Ζαΐμη, στις 11 Σεπτεμβρίου, εγκαταλείμμενοι από όλους, δηλώνουν την απόφασή τους να αμυνθούν μόνοι τους. Με πλήρη επίγνωση, διαλαλούν πως «ΘΑ ΚΑΜΩΜΕΝ ΤΟ ΠΡΕΠΟΝ».

Στις 22 Σεπτεμβρίου ο Τουρκοαιγυπτιακός στόλος φτάνει στο Γαλαξίδι. Ακολουθεί σφοδρός κανονιοβολισμός. Οι ηρωικοί υπερασπιστές τής πόλης, ανάμεσά τους και γυναίκες, όπως η Αλεφάντω Ζανιά, αποτρέπουν την εχθρική απόβαση. Τη νύχτα, συνειδητοποιώντας πως η αντίσταση είναι πλέον άσκοπη, εγκαταλείπουν την πόλη και καταφεύγουν στα γύρω βουνά για να σωθούν.

Στις 23 Σεπτεμβρίου, το Γαλαξίδι πέφτει στα χέρια των Τούρκων. Η καταστροφή είναι ολική. Σπίτια, εκκλησίες, καράβια, τα πάντα καίγονται. Όλα θυσιάστηκαν στην ιδέα τής ελευθερίας και στο

σκοπό τής απελευθέρωσης τής πατρίδας. Ακολούθησαν δυο ακόμη καταστροφές τού αναγεννημένου Γαλαξειδίου το 1825, από τον Κιουταχί τον Απρίλιο και από τον Ιμπραήμ τον Νοέμβριο. Μετά την τρίτη καταστροφή οι Γαλαξειδιώτες εγκαταλείπουν την πατρίδα τους, στην οποία επιστρέφουν το 1829, με τη σύσταση τού νέου κράτους τής Ελληνικής Πολιτείας, με κυβερνήτη τον Ιωάννη Καποδίστρια.

Για όλη αυτή την προσφορά, είμαστε περήφανοι εμείς οι Γαλαξειδιώτες. Η πόλη μας μπήκε σύσσωμη στον Αγώνα και πρόσφερε τα πάντα με το υψηλότερο τίμημα. Μετά την κατάκτηση τής ανεξαρτησίας, αναπτύχθηκε χάρη στο μόχθο και την τόλμη των ναυτικών κατοίκων και όχι περιμένοντας το Δημόσιο Ταμείο ή απομυζώντας κρατικούς πόρους.

Κυρίες και κύριοι,

Ο φετινός εορτασμός συμπίπτει με την επέτειο των 200 ετών από την επανάσταση τού 1821, ένα αναμφίβολα πανανθρώπινης σημασίας γεγονός, το οποίο μάς γεμίζει εθνική αυτοπεποίθηση και αισιοδο-

ξια, καθώς μας διδάσκει ότι η αγωνιστικότητα και η ισχυρή θέληση ενός ενωμένου λαού μπορούν να αλλάξουν την ιστορική του μοίρα. Άλλωστε η μεγαλοσύνη ενός έθνους δεν μετριέται με το στρέμμα, με της καρδιάς το πύρωμα μετριέται και με το αίμα. Λαός που αγωνίζεται νικά, χάνει μόνο όταν ο ίδιος παραδίδεται. Οι λαϊκοί αγώνες δεν πάνε ποτέ χαμένοι, δεν φέρνουν ίσως πάντοτε τα επιθυμητά αποτελέσματα, αλλά σίγουρα σπρώχνουν προς τα εμπρός τον τροχό τής ιστορίας.

Οι πρόγονοί μας αγωνιστές παρέδωσαν σε όλους τους Έλληνες ένα συμβόλαιο ελευθερίας γραμμένο με το αίμα τους. Η ελευθερία όμως θέλει αρετή, τόλμη και διαρκή επαγρύπνηση. Δεν είναι προσκέφαλο για ξεκούραση. Την ελευθερία την κερδίζει μόνο όποιος είναι έτοιμος να βάλει για αντίβαρο τη ζωή του.

«Αναλόγως ο καθείς», όπως είπε και ο στρατηγός Μακρυγιάννης, είναι ανάγκη στην σημερινή εποχή όλοι μας, σαν τους Γαλαξειδιώτες τού 1821, να «ΚΑΜΩΜΕΝ ΤΟ ΠΡΕΠΟΝ». Συγκεκριμένα:

- Οι ηγέτες να θωρακίζουν τη χώρα μας απέναντι στους εξωτερικούς κινδύνους, να ενώνουν τους Έλληνες με τα οράματά τους και να αποφασίσουν με γνώμονα την κοινωνική δικαιοσύνη, ώστε όλοι να απολαμβάνουν ίσες ευκαιρίες ευημερίας,

- Εμείς, οι δάσκαλοι, να παρέχουμε στα νιάτα σύγχρονη παιδεία με βάση την Ελληνική Γλώσσα, τη Χριστιανική Θρησκεία και την Ελληνική Ιστορία που πάντα υπήρξαν συνδεδειγμένοι πυλώνες για το έθνος μας,

- Τέλος, οι γονείς να κρατάμε ζωντανές τις παραδόσεις τού λαού μας και να μεγαλώνουμε τα παιδιά μας εμφυσώντας τους την αγάπη για την πατρίδα και τη σημαία που σε καμία περίπτωση δεν είναι έννοιες αναχρονιστικές ή εθνικιστικές.

Μόνο έτσι θα γίνει πράξη η εντολή που μας άφησε ο Κολοκοτρώνης λέγοντας: «Είς εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο, όπου ημεείς ελευθερώσαμε».

Χαράλαμπος Μαντζαβράς
Μαθηματικός

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

GALAXIDI ISLANDS REGATTA

«Τι εύκρατη που γίνεται η σκέψη όταν τα μπλε σου βγαίνουν περίπατο»
– Οδυσσεάς Ελύτης

Μια όμορφη εμπειρία για ιστιοπλόους, εξερευνητές νησιών και ακτών από όλο τον κόσμο. Η πρώτη Galaxidi Islands Regatta πραγματοποιήθηκε με επιτυχία από τις 23-26 Σεπτεμβρίου 2021, σε ένα τριήμερο με δραστηριότητες για όλους, σε μια ιστορική ναυτική πόλη με θέα το Δελφικό τοπίο. Μια εμπειρία με κεντρικό άξονα δράσης την παρουσίαση και πλεύση παραδοσιακών και σύγχρονων ξύλινων σκαφών με πανιά και κουπιά μήκους έως 7 μέτρα στον πανέμορφο κόλπο τού Γαλαξειδίου, η τριήμερη εκδήλωση, μοιράστηκε με όλους τους συμμετέχοντες το ναυτικό πνεύμα και το πάθος για την ιστιοπλοΐα και τη θάλασσα.

Από το Φεβρουάριο κιόλας, Γαλαξειδιώτες караβομαραγκοί, μαζί με Έλληνες και ξένους ιστιοπλόους, επισκεύαζαν παραδοσιακές βάρκες και όχι μόνο, στα γαλαξειδιώτικα κάρναγια.

Η πλεύση των σκαφών στο Γαλαξίδι ήταν μια ιδιωτική πρωτοβουλία. Η οργανωτική επιτροπή αποτελείται από 5 Μέλη που τους ενώνει η κοινή τους αγάπη για τον τόπο και τη ναυτική παράδοση. Η κεντρική ομάδα πλαισιώθηκε από ομάδες εθελοντών που με ενθουσιασμό ανταποκρίθηκαν στις καθημερινές ανάγκες και συμμετείχαν στις δραστηριότητες που περιελάμβαναν ξεναγήσεις στο Ναυτικό & Ιστορικό Μουσείο τού Γαλαξειδίου, στα παλιά καπετανόσπιτα, τις κεντρικές εκκλησίες, σε πολιτιστικά ορόσημα τής πόλης και σε εργαστήριο κεραμικής καθώς και βραδνά αφήγησης ναυτικών ιστοριών με συνοδεία μουσικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέρος από τα αντικείμενα που φτιάχτηκαν εθελοντικά, για να πλαισιώσουν την εκδήλωση, έγιναν με τη λογική τής δημιουργικής επαναχρησιμοποίησης (upcycling).

Συνολικά συμμετείχαν 12 σκάφη διαφορετικού τύπου, από παραδοσιακά καϊκια και λατίνια, ξύλινα GIS (Goat Island Skiff) σκάφη, αλλά και μια γαΐτα από το Μεσολόγγι με το χαρακτηριστικό τετράγωνο πανί τής.

Οι ιστιοπλόοι και τα πληρώματα που έλαβαν μέρος ήταν από το Γαλαξίδι και άλλες περιοχές τής Ελλάδας, τη Γαλλία και την Αγγλία.

Ξεχωριστή παρουσία στην πλεύση είχε ο Γαβριήλ, ένα κόκκινο παραδοσιακό τρεχαντήρι μήκους 10,45 μέτρων κατασκευασμένο στο φημισμένο ναυπηγείο τού Εμμανουήλ Ψαρρού στο Πέραμα το 1972, που είναι μέρος τού λιμανιού τού Γαλαξειδίου και της ελληνικής ναυτικής παράδοσης, εδώ και σχεδόν 50 χρόνια.

Ο Γαβριήλ βγήκε μαζί με τα άλλα σκάφη κάνοντας βόλτες με φίλους και προσκεκλημένους στον κόλπο τού Γαλαξειδίου.

Φέτος έγινε μόνο η αρχή. Σκοπός όλων είναι να συνεχίσει η πλεύση και παρουσίαση σκαφών και τα επόμενα χρόνια με ακόμα μεγαλύτερη προσέλευση, συμμετοχή και επιτυχία στο πλαίσιο τής ανάδειξης τού ναυτικού πολιτισμού και της παράδοσης τού Γαλαξειδίου και της Ελλάδας!

email: mermaid@galaxidisland.org

Ακολουθήστε μας στα social media:

Facebook: Galaxidi Islands Regatta - Instagram: galaxidi.islands.regatta

Εσπερίδα «Θα κάμωμεν το πρέπον» 18/9/2021

Χαιρετισμός

Αξιότιμες κυρίες, κύριοι

Είναι η τέταρτη συνεχόμενη χρονιά, που το Γαλαξίδι τιμά τους αγωνιστές προγόνους του. Καθιερώθηκαν εκδηλώσεις κάθε τέλος Σεπτεμβρίου με τίτλο: «Θα κάμωμεν το πρέπον» Είναι μια φράση που δείχνει την άμεση αντίδραση και την αποφασιστικότητα

για αγώνα υπέρ πάντων και είναι το ελάχιστο που μπορούμε να κάνουμε για να τιμήσουμε τους Γαλαξειδιώτες αγωνιστές. Η συμμετοχή των Γαλαξειδιωτών στον αγώνα ενάντια στον κατακτητή ήταν καθοριστική. Είχαν να υπερασπιστούν μια πατρίδα, αλλά, επιπλέον, και την μοναδική ομορφιά και ανάπτυξη πολιτεία τους. Στήριζαν με δύναμη από στεριά και θάλασσα τον αγώνα για ελευθερία. Πολλές οι θυσίες, τραγικές οι απώλειες. Τίποτα όμως δεν στάθηκε εμπόδιο στην απόφαση να συμβάλουν με όποιο κόστος στην επαναφορά και στην δικαιοσύνη για μια ελεύθερη Ελλάδα, μια πατρίδα που στέκεται περήφανη πολλές χιλιετίες σ' αυτά τα ιερά χώματα. Τίποτα δεν θα ήταν δυνατό, αν σ' αυτό το σκοπό δεν συμμετείχαν οι Γαλαξειδιώτισσες, μάνες, σύζυγοι, κόρες. Ήταν οι γυναίκες ναυτικών που έμεναν πίσω να φυλάνε Θερμοπόλες. Ήταν οι γυναίκες που κράταγαν ενωμένες οικογένειες και φρόντιζαν τον τόπο, την ανάπτυξη και την ευημερία του. Ήταν οι γυναίκες που ανέθρεψαν ήρωες. Ήταν οι γυναίκες που αρματώθηκαν και αγωνίστηκαν σαν λέαινες, σαν την Αλεφάντω Ζανιά.

Σπύρος Μπαρλιακός

Πρόεδρος τής Κοινότητας Γαλαξειδίου και
Λιμενικού Ταμείου Γαλαξειδίου

Η ομάδα των ομιλητών στην Εσπερίδα. 18/9/2021

ΦΩΤΟ: ΗΛΙΑΣ ΜΑΣΣΑΡΟΣ

Εσπερίδα «Θα κάμωμεν το πρόπον»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ. Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΗΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ '21

Ομιλία τού κ. Ευσταθίου Μαρματάκη στις 18 Σεπτεμβρίου 2021

Αγαπητοί προσκεκλημένοι, αρετοί και μη, εκπρόσωποι των διαφόρων σωμάτων, σωματείων και φορέων, απλοί πολίτες,

Αποδέχθηκα την πρόταση τού Δήμου Δελφών να ομιλήσω απόψε με την προϋπόθεση να γίνει αυτό αλλά ως εκπρόσωπος τής ΑΤΥΠΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΚΑΙ ΘΥΣΙΩΝ ΤΩΝ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821, ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΓΙΑΝΝΗ Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ. Η ΟΜΑΔΑ ως γνωστόν είναι τριμελής, ισότιμη κι αποτελείται κατ' αλφαβητική σειρά από τον Κωνσταντίνο Ζέρβα, Παναγιώτη Κούκο και τον ομιλούντα.

Για το λόγο αυτό, μη θέλοντας να οικειοποιηθώ τις προσπάθειες κι ενέργειες των συνεργατών μου, ομιλώ εκ μέρους τής ΟΜΑΔΑΣ.

Τα βασικά ερεθίσματα τής εδώ και τρεισήμισι χρόνια έρευνάς μας ήταν

α) η αναφορά στην προτομή τού οπλαρχηγού στην πλατεία Ν. ΜΑΜΑ ότι είχε αναρτηθεί από την ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΚΑΡΟΜΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΟΕΣΕ) το 1979 που ήδη έχει μετονομαστεί σε ΟΦΟΕΣΕ (Ομοσπονδία Φυσιολατρικών Ορειβατικών Σωματείων Ελλάδος) Από την έγγραφη και τηλεφωνική επικοινωνία μας προέκυψε ότι η Ομοσπονδία που προέρχεται από το υπουργείο Πολιτισμού προέβη σε ενέργειες για την ανάδειξη τοπικών οπλαρχηγών οι οποίοι δεν ήταν γνωστοί στο πανελλαδικό κοινό, Γεώργιο Βαρνακιώτη στη Βόνιτσα, Λάμπρο Κοτσώνη στη Λιβαδειά, Γεωργάκη Ολύμπιο στο Λιβάδι τού Ολύμπου κ.ά.

β) η ομιλία τού εξ Αμφίσσης καταγόμενου καθηγητή τής Ρωμαϊκής Ιστορίας στο πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Ιωάννη Τζαμτζή που έλαβε χώρα στην Αμφισσα αρχές τού 2018 με θέμα τον οπλαρχηγό ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ. Κι ο λόγος η μη αναφορά στο όνομα Μητρόπουλος κι ο περιορισμός τής αναφοράς στη σημαντικότερη συμμετοχή των Γαλαξειδιωτών στην άλωση τού Κάστρου των Σαλώνων, μερικούς πολεμιστές και δύο κανονάκια!

Από και και πέρα ξεκίνησε μία ενδελεχής έρευνα στις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες τής Αθήνας, Μουσείο Μπενάκη, Βουλής των Ελλήνων, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Προεδρία τής Δημοκρατίας, ΓΑΚ, ΓΑΚ Αμφισσας, Μονή τού Προφήτη Ηλία και βιβλιοθήκες Λαμίας, Ναυπάκτου και Λιβαδειάς.

Από την κεντρική βιβλιοθήκη τής Λιβαδειάς ανασύραμε άρθρο τού ερευνητή, ιστοριοδίφη Γεωργίου Καψάλη στο περιοδικό ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΦΩΚΕΙΣ, με τίτλο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΗ ΣΤΕΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ, που αφορούσε τον οπλαρχηγό ΓΙΑΝΝΗ Δ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟ.

Το αυτό κείμενο εμπεριέχεται στο βιβλίο ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ με θέμα Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΩΝ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙΩΤΩΝ τού ίδιου ερευνητή-ιστοριοδίφη.

Το σημαντικότερο πρόβλημα τής έρευνας ήταν ότι δε μπορούσαμε να βρούμε τα πρωτότυπα έγγραφα ή και την πηγή του συγγραφέα αφού είχε πεθάνει κι οι συγγενείς δεν είχαν τίποτε να μας δώσουν.

Αρχικά είχαμε βρει φωτοτυπίες δύο πρωτότυπων εγγράφων, τις οποίες εγγράφως παραδώσαμε στο Ναυτικό Μουσείο μαζί με τις μεταγραφές τους.

Το πρώτο αφορά το χρησμό τού οπλαρχηγού από τον Επίσκοπο Ησαΐα και τους εφόρους των Σαλώνων ως αρχηγού όλων των ταμπουριών, με ημερομηνία 6 Απριλίου 1821, δηλαδή τέσσερις ημέρες πριν την άλωση τού Κάστρου των Σαλώνων και το δεύτερο, μετά τη ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ δηλοποίηση των προκρίτων τού Γαλαξειδίου, ως πρώτου στη στεριά και στη θάλασσα!

Τελικά από τη ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ εγγράφως μάς γνωστοποιήθηκε, 12 Μαρτίου 2019, ότι στην ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ υπάρχει φάκελος στο όνομα Μήτρος Ι. Μητρόπουλος, κυτίον 129.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ όμως, λόγω μεταστεγάσεως, άργησε να λειτουργήσει. Εν τω μεταξύ είχαμε ενημερωθεί από τον τότε Πρόεδρο ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ Γιώργο Κεχαγιά ότι στο σπίτι τής οικογένειας Ιωάννη Μητρόπουλου στην Αθήνα που ήταν γνωστές του οι Κωστούλα και Κάτια Ι. Μητρόπουλου,

υπήρχε ένας πίνακας με τον οπλαρχηγό, μεγάλων διαστάσεων.

Στη συνέχεια μέσω ιντερνετ πληροφορηθήκαμε ότι η Κωστούλα Μητρόπουλου είχε αποβιώσει κι ότι είχε δωριστεί στο ΙΔΡΥΜΑ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ όλο το προσωπικό αρχείο τού πατρός τους Ιωάννη Δ. Μητρόπουλου.

Επικοινωνήσαμε με το ΙΔΡΥΜΑ ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ το επισκεφθήκαμε και ζητήσαμε να μας δώσει στοιχεία για την κα Κάτια Μητρόπουλου.

Στη συνέχεια ήρθαμε σε τηλεφωνική επικοινωνία με την τελευταία που είναι τετραεγγονη τού οπλαρχηγού Ιωάννη Μητρόπουλου σε κατ ευθείαν εξ αίματος γραμμή, η οποία κι αποδέχθηκε την πρότασή μας να την επισκεφθούμε.

Η συνάντηση έγινε σε κατοπινό χρόνο.

Συγχρόνως ο τότε πρόεδρος τού Ναυτικού και Ιστορικού Μουσείου, Χαράλαμπος Κατσακούλας, τον οποίο ενημερώναμε συνεχώς για τις όλες κινήσεις μας, δρούσε σε συνεργασία με τον κ. Γιώργο Κεχαγιά ανεξάρτητα προς το καλό του Μουσείου.

Επιδιώξή μας ήταν η ενεργοποίηση Δήμου, Ναυτικού Μουσείου και των Φίλων τού Μουσείου, ώστε ο πίνακας να αναρτηθεί ύστερα από δωρεά τής κας Κάτιας Ι. Μητρόπουλου στο Ναυτικό Μουσείο, κάτι που υλοποιήθηκε.

Παράλειψη θα ήταν να μην αναφέρουμε ότι κατά την επίσκεψή μας στο σπίτι τής κας Κάτιας Μητρόπουλου, μας έγινε γνωστό ότι βρισκόταν σε συνεχείς τηλεφωνικές επικοινωνίες με τον τότε Δήμαρχο Αθανάσιο Παναγιωτόπουλο.

Έκτοτε οι σχέσεις με την κ. Μητρόπουλου κι οι επαφές είναι πολύ στενές κι αδιάλειπτες, ενώ ο Δήμος Δελφών σε συνεργασία με την Κοινότητα Γαλαξειδίου και το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Γαλαξειδίου προβαίνουν κάθε χρόνο τέτοια εποχή σε εκδηλώσεις για τους αγώνες και θυσίες των Γαλαξειδιωτών στην Επανάσταση τού 1821, ομιλία, λειτουργία στην εκκλησία κι επιμνημόσυνη δέηση στο μνημείο τού οπλαρχηγού με κατάθεση στεφάνων. Το 2018 για πρώτη φορά τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση με κατάθεση στεφάνων στον ανδριάντα τού Γιάννη Δ. Μητρόπουλου που βρίσκεται στον ισόπεδο κόμβο τής εισόδου στην Αμφισσα ύστερα από παραίνεση τής ΟΜΑΔΑΣ,

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι στο μέλλον οι εκδηλώσεις – παρελάσεις για την άλωση τού Κάστρου των Σαλώνων θα ξεκινούν 100 μέτρα πιο πριν, από τον κόμβο ΟΠΟΥ ΔΕΣΠΟΖΕΙ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ τού Γιάννη Δ. Μητρόπουλου με προηγούμενη κατάθεση στεφάνων.

Παράλειψη θα ήταν να μην αναφερθεί ότι στη διετία 2005-2006 επί δημαρχίας Νικολάου Φουσέκη τού Δήμου Αμφισσας, διενεργήθηκε μειοδοτικός διαγωνισμός μελέτης για την κατασκευή και στη συνέχεια αγορά τού αγάλματος. Στην επόμενη δημαρχιακή περίοδο επί δημαρχίας ΑΣΗΜΑΚΗ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ επελέγη το σημείο τοποθέτησής του, όπου και βρίσκεται σήμερα

Επισημαίνεται ότι παρεμφερής εκδήλωση στο Γαλαξείδι έγινε το 1971 με πρωτοβουλία τού Συνδέσμου Γαλαξειδιωτών, επί προεδρίας Ιωάννη Δ. Μητρόπουλου, με έγκριση και δαπάνες τού υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας. Κατά την έναρξη λειτουργίας της Εθνικής Βιβλιοθήκης την επισκεφθήκαμε κι ύστερα από την εμμονή μας για την ανεύρεση όλων των εγγράφων που αναφέρονται από τον Γεώργιο Καψάλη, διαπιστώθηκε ότι για πρώτη φορά με το ίδιο όνομα Μήτρος Ιωάννη Μητρόπουλος (γιος τού οπλαρχηγού) υπήρχαν τρεις φάκελοι! Αυτά γνωστοποιήθηκαν προφορικά και έγγραφα στον Αντιδήμαρχο Δ.Ε. Γαλαξειδίου και πρόεδρο τής Επιτροπής τού Ναυτικού και Ιστορικού Μουσείου Γαλαξειδίου Ευθύμιο Γρίβα, καθώς και στην αιμνηστη Ροδούλα Κούμαρη Σταθάκη, επιστημονική σύμβουλο, η οποία το Σεπτέμβριο του 2020 μας ζήτησε τη συνδρομή για την προετοιμασία τού Μουσείου στις επετειακές εκδηλώσεις για τη συμπλήρωση των 200 ετών από την Επανάσταση τού 1821.

Εμείς εκτός των προτάσεων καταθέσαμε και υλικό για την αξιολόγησή του για τυχόν έκθεσή του στο Μουσείο.

1) Από Το Χρονικό τού Γαλαξειδίου τού Κ.

ΣΑΘΑ, σελ. 91 και 92, ποίημα – δημοτικό τραγούδι για το θάνατο τού Γιάννη Μητρόπουλου καθώς και αναφορά ότι υπό την αρχηγία τού εκ Γαλαξειδίου Ιωάννου Μητρόπουλου επορευθήσαν, εις χιλίους τετρακόσιους, συμπορευόμενοι, κατά Σαλώνων.

2) Συμμετοχή των Γαλαξειδιωτών στην Εθνεγερσία τού 1821 – Τα γράμματα του αγώνα, δημοσιευθέντα στην εφημερίδα «το Γαλαξείδι», Απρίλιο και Ιούνιο 2019, του Πολιτιστικού Συλλόγου Γαλαξειδίου και του κ. Κωνστ. Ζέρβα αντίστοιχα (από την ομιλία του στο Ναυτικό και Ιστορικό Μουσείο Γαλαξειδίου).

3) Αντίγραφο επιστολής Ανδρούτσου προς Λιβαδίτες και την αποκωδικοποίησή του.

4) 1865, Επιστολές τού Μήτρος Ι. Μητρόπουλου, οι οποίες βρίσκονται στην ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, πιστοποιητικά αγωνιστών, Μήτρος Ι. Μητρόπουλος, τρεις φάκελοι, κυτίον 129. Η αποκωδικοποιημένη επιστολή τού Ανδρούτσου προς Γαλαξειδιώτες τού 1821 (Περιοδικόν ΠΑΝΔΩΡΑ, Σεπτέμβριος 1864).

5) 1888, Εφημερίς ΣΥΛΛΟΓΟΣ, τα ονόματα των Γαλαξειδιωτών που συμμετείχαν στη μάχη ΤΟ ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ.

6) 1932, Εφημερίς ΠΡΩΙΑ, Γιάννης Βλαχογιάννης, Στο ΧΑΝΙ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ.

7) 1948, Εφημερίς ΤΟ ΓΑΛΑΞΕΙΔΙ, ΜΙΑ ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΕΠΕΤΕΙΟΣ 5 ΜΑΙΟΥ.

8) Πίνακας-αντίγραφο Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΑΛΑΜΑΝΑΣ, ο οποίος μας δόθηκε από το ΕΘΝΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ, κατά την αναζήτηση άλλου οβάλ πίνακα με το ίδιο θέμα.

9) ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ 1821-1832, ΛΥΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ Α' ΚΑΙ Β' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, Τόμος δέκατος, λυτά έγγραφα Ιουνίου- Δεκεμβρίου 1823, αιτήσεις επικύρωσης στρατιωτικών προαγωγών, Χ' Γιάννης Σοφικίτης (επειδή πήγε κι έμεινε στο ΣΟΦΙΚΟ) Δυστυχώς στην Ιερά Μονή τού Προφήτη Ηλία Παρνασσίδας δεν ευρέθη κανένα στοιχείο.

Οι αποφάσεις τής κας Ροδούλας Σταθάκη-Κούμαρη, ως επιστημονικής συνεργάτιδας, πλην των άλλων ήταν και οι παρακάτω: μετατόπιση τού πίνακα με το Γιάννη Δ. Μητρόπουλο σε συγκεκριμένη θέση με την επωνυμία, πτέρυγα ή αίθουσα Ιωάννη Δ. Μητρόπουλου που μετά την επέκταση τού Μουσείου θα δοθεί το όνομα αυτό στη νέα αίθουσα. Εκατέρωθεν τού πίνακα σε επιλεγμένες κορνίζες, θα τοποθετηθούν οι προαναφερόμενοι δύο χρησμοί τού οπλαρχηγού και πινακίδια με τη μετάφρασή τους, έκθεση συλλογής των γραμματοσήμων τής μεταεπαναστατικής περιόδου με όλους τους αγωνιστές τής Επανάστασης. Καλλιτεχνική επιμέλεια από τον κ. Ηλία Μασσάρο, οργάνωση, συντονισμός, από τον κ. Γεώργιο Κουρεντή

Τελικώς στην έκθεση, πλην των προγραμματισμένων αντικειμένων που ήταν να μεταφερθούν από το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, το οποίο ήταν ο κεντρικός συντονιστής των εκδηλώσεων στα επιλεγμένα μουσεία σε όλη τη χώρα και εκτεθούν στο Μουσείο τού Γαλαξειδίου, εκτέθηκαν ΕΠΙ ΠΛΕΟΝ και μία πάλα και ένα τρομπόνι, δωρεές τού Ιωάννη Δ. Μητρόπουλου, προφανώς ύστερα από ενέργειες τής κας Ροδούλας Σταθάκη-Κούμαρη. Στο Εθνικό και Ιστορικό Μουσείο, από τον κ. Ιωάννη Δ. Μητρόπουλο έχουν επί πλέον δωριστεί δύο πίνακες με πλοία. Δυστυχώς η αδυναμία αρχικώς επιστροφής τής κας Ροδούλας, λόγω πανδημίας και στη συνέχεια λόγω της μετάβασής της στο νοσοκομείο με τα γνωστά αποτελέσματα δεν επέτρεψαν την υλοποίηση τής ΑΠΟΦΑΣΗΣ για προβολή τού πίνακα με τον οπλαρχηγό και τους δύο χρησμούς-τίτλους του, αν κι ύστερα από σχετική αλληλογραφία Αντιδημάρχου και Προέδρου τής Επιτροπής τού Μουσείου Ευθυμίου Γρίβα, με την Εθνική Βιβλιοθήκη έχουν αποσταλεί με ειδικό τρόπο, ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ όλα τα έγγραφα που αναφέρονται στο έργο τού Γεωργίου Καψάλη και όπως προαναφέρθηκε βρέθηκαν τα πρωτότυπα έγγραφα στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

Η ΟΜΑΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
Κων/νος Ζέρβας
Παναγιώτης Κούκος
Ευστάθιος Μαρματάκης

(Η συνέχεια στο επόμενο φύλλο)

Κοινωνικά – Δωρεές – Συνδρομές

Γεννήσεις

Το ζεύγος Νικολάου Παναγιώτη Ποιντικά και Δέσποινας Κούτρη απέκτησε κοριτσάκι.

Ο Γεώργιος Νικολάου Γιαννόπουλος και η Θεοδοσία Κατσιβέλη απέκτησαν αγοράκι.

Ο νεαρός συμπολίτης μας Παντελής Pappas και η Αμίαντα Χριστοφορίδου απέκτησαν κοριτσάκι, το οποίο είναι δισεγγονή τής Αθηνάς Pappas-Δημορίγανη. Διαμένουν όλοι στη Φιλαδέλφεια των Η.Π.Α.

Πολλές ευχές να ζήσουν τα νεογέννητα.

Βαπτίσεις

Στον Ι.Ν. Αγ. Νικολάου στο Γαλαξίδι βαπτίσθηκε το αγοράκι του Γεωργίου Μαυράκη και της Μαρίας Θεοδοσοπούλου. Ο ανάδοχος Άγγελος Σπαής έδωσε το όνομα **Ανδρέας**.

Στον Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου Θεολόγου (Πέρα Πάντα) στο Γαλαξίδι βαπτίσθηκε το αγοράκι του Νικολάου Νικολακόπουλου και της Εύας Τσελέ. Ο ανάδοχος Δημήτρης Σχίζας έδωσε το όνομα **Άγγελος**.

Στον Ι.Ν. Αγίου Αντωνίου στη Ν. Μάκρη το ζεύγος Κωνσταντίνου και Ελίζας Μιχοπούλου βάπτισαν το κοριτσάκι τους. Η ανάδοχος Χρύσα Μπάτρη έδωσε το όνομα **Βιολέττα-Εφραίμια**.

Στους ευτυχείς γονείς και αναδόχους πολλές καλές ευχές, να ζήσουν τα νεοφώτιστα.

Γάμοι

Στον Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου Προδρόμου στο Γαλαξίδι έγιναν οι γάμοι του Γεωργίου Λεοντίου και της Παναγιώτας Φιλίππου Ανατσίτου. Κουμπάρος ήταν ο Μασούρας Κωνσταντίνος.

Τους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Πένθη

Απεβίωσε στην Αθήνα όπου και κηδεύτηκε ο Παύλος Ισιδώρου Σιδηρόπουλος. Ήταν γιος του αείμνηστου Ισιδώρου, ο οποίος υπηρέτησε ως σύμβουλος και πρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου Γαλαξειδιωτών.

Απεβίωσε στη Νίκαια και κηδεύτηκε στο Γαλαξίδι ο Κύρκος Πουρναράκης του Χρήστου.

Απεβίωσε στην Άμφισσα και κηδεύτηκε στο Γαλαξίδι ο Θεόδωρος Σταύρου Γιαννίτσης, Συν/χος Α΄ Μηχανικός Ε.Ν.

Απεβίωσε στο Γαλαξίδι όπου και κηδεύτηκε η Χρυσάφω Γεωργίου Σκαφτούρου.

Απεβίωσε στην Άμφισσα και κηδεύτηκε στο Γαλαξίδι η Έλλη, χήρα Νικολάου Αρμάου.

Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο Γαλαξίδι η Ηλέκτρα, χήρα Σταύρου Παπαϊωάννου του Χρήστου.

Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε στο αγαπημένο του Γαλαξίδι ο Γεώργιος Ηλία Σκουρλέτος, Συν/χος Πρόεδρος Εφετών, Διοικητής Δικαιοσύνης Ε.Τ.

Απεβίωσε στην Αθήνα στις 14/9/2021 και κηδεύτηκε στην Ιτέα η Αικατερίνη Λίτου-Κακαγιά, εκπαιδευτικός. Ήταν θυγατέρα του αείμνηστου ιερέα Ευαγγέλου Λίτου, ο οποίος άφησε έντονη τη θρησκευτική παρουσία του στο Γαλαξίδι, όπου για πολλά χρόνια ιερούργησε στον Ι.Ν. του Αγίου Ιωάννου Προδρόμου.

Τις οικογένειες θερμά συλλυπούμαστε και ευχόμαστε για την ανάπαυσή τους.

Δωρεές στο Σύνδεσμο Γαλαξειδιωτών

Για τις ανάγκες του Συνδέσμου Γαλαξειδιωτών και του εκδοτικού έργου του, της εφημερίδας «το Γαλαξίδι», προσέφεραν οι παρακάτω:

Ο κ. Τάσος και η κα Ξένη Σκιαδά στη μνήμη του Ιωάννη Καβύρη προσέφεραν το ποσό των 50 ευρώ.

Ο κ. Πέτρος Ιωάννη Σκούρτης στη μνήμη τής αγαπημένης του αδελφής Ασημίνας Ι. Σκούρη προσέφερε το ποσό των 50 ευρώ.

Ο κ. Δημήτριος Νικ. Μιχόπουλος στη μνήμη προσφύλων του νεκρών του ποσό των 50 ευρώ.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου τούς ευχαριστεί για την ενίσχυση και το ενδιαφέρον τους.

ΣΠΥΡΟΣ Χ. ΦΡΑΔΕΛΟΣ MD, MSc, FEBO
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ

Υπ. Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών
Κάτοχος Ευρωπαϊκού Διπλώματος Οφθαλμολογίας
Μετεκπαιδευθείς στην Ιατρική Απεικόνιση στην Οφθαλμολογία
Απόφοιτος Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 85, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ.: 2130 342716 • Κιν.: 6942 644 864
Email: sp.fradelos@gmail.com

**Πλήρωσε
τη συνδρομή σου
για την εφημερίδα
«το Γαλαξίδι»
αν κι εσυ επιθυμείς
να συνεχίσει
την έκδοσή της.**

Η επιστροφή

«Είναι οι Γαλαξειδιώτες και Γαλαξειδιώτισσες που επέζησαν από τα δεινά του εννεαετούς πολέμου και επανήλθαν στον τόπο των το 1829. Είναι οι "ξεριζωμένοι" –αληθινοί ήρωες και μάρτυρες– που κατεστραμμένοι, διασκορπισμένοι και αγωνιζόμενοι εναντίον διπλού εχθρού –του Τούρκου και της δυστυχίας– κατόρθωσαν να αντεπεξέλθουν σε όλες τις φοβερές περιπέτειές των. Και ως άλλοι Οδυσσείς-νοσταλγοί, επέστρεψαν για να αναστήσουν από την τέφρα και τα ερείπια τις εστίες των και να "ριζώσουν" και πάλι στην γενέθλιο γη!»

Ευθύμιος Γουργουρής

Μάρτης του είκοσι εννιά κι η Ρούμελη ακόμη δεν λείπει να λευτερωθεί κρατιέται με το ζόρι τα κάστρα στο Αντίρριο και Ναύπακτο επίσης κρατάνε κι αντιστέκονται σ' όλες τις επιθέσεις.

Τότε ο Καποδίστριας τον αδελφό του στέλνει με τον Μιαούλη στο «Ελλάς» τα κάστρα πάει και παίρνει ο Κορινθιακός ξανά ελεύθερα αναπνέει στο Γαλαξίδι ο στόλος του δειλά-δειλά εισπλέει.

Γυρίζουν λοιπόν ξανά οι Γαλαξειδιώτες και βρίσκουν τον τόπο τους ερείπια και στάχτη θύμησες έρχονται στο νου του τρομερού εφιάλη που ζήσαν στον ξεριζωμό απ' τους δεινούς διάκτες.

Ξανά θα πέσουν στη δουλειά την πόλη ν' αναστήσουν και μέσα στα ερείπια τα σπίτια τους να χτίσουν να φτιάξουν δρόμους, μαγαζιά, την πόλη να οργανώσουν να στήσουν σκέρα και σχολειά, την φτώχεια για να διώξουν.

Γιατί τα πλούτη ζόδεψαν στη λευτεριά του τόπου και δεν εφείσθησαν ποτέ του μόχθου και του κόπου γυρίζανε εδώ κι εκεί όλα αυτά τα χρόνια, τώρα τελειώσαν τα δεινά και δεν θα ζούνε χόρια.

Γιώργος Ε. Κουρεντής
«Η πολιτεία των ονειρών μου»

Δωρεές προς την Εστία Αγίου Νικολάου

Το Ίδρυμα Εστία Αγίου Νικολάου στο Γαλαξίδι αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει θερμά:

Την κα Αναστασία Γαρδέλη για τη διαρκή στήριξή της στο έργο μας.

Τον Δρ Ηλεκτρολόγο Μηχανικό και Σύμβουλο Διοίκησης Επιχειρήσεων κ. Ιωάννη Σουφλή για τη δωρεάν καθοδήγηση και επίβλεψη του Συστήματος Διαχείρισης τής Εστίας στα πρότυπα του ISO 9001.

Την κα Μαρίνα Γιαρένη και την εταιρεία της Learning4Life για την συνεχή της προσφορά στην ενδυνάμωση τής κοινότητας.

Την εταιρεία Φ.ENG Consulting Engineers L.P. και τον κ. Νικόλαο Φουσεκή για τη βοήθειά τους και τις πολύτιμες συμβουλές τους.

Τον κ. Γεώργιο Παρασκευόπουλο για τη δωρεά τροφίμων.

Τον κ. Αντώνη Νικολόπουλο για τη δωρεά τροφίμων.

Την Κινηματογραφική Λέσχη Ιτέας για τη δωρεάν παρακολούθηση ταινιών.

Τους Φ.Τ.Α. για τη δωρεά στη μνήμη Ευθυμίου Τούρλα.

Σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, οποιαδήποτε δωρεά είναι πολύ σημαντική για το Ίδρυμά μας και θα εκτιμηθεί ιδιαίτερα. Ο λογαριασμός Εθνικής Τράπεζας τής «Εστίας Αγίου Νικολάου» είναι ο εξής: IBAN 350110358000035829610597

Με εκτίμηση
Olafia Palmarsdottir
Πρόεδρος Δ.Ε.

Συνδρομές εφημερίδας «το Γαλαξίδι»

Γκέρτσος Γεώργιος
Δάνδουρα Φούλη
Θεοχάρη Νικολέττα
Κατσαντώνης Ευστάθιος
Κοτσώτα Βιολέττα
Λογοθέτου Αικατερίνη
Λογοθέτου Ελένη
Μακρανδρέου Αθανάσιος
Μέντη-Ζάρακα Χαρούλα
Μιχόπουλος Δημήτριος Νικολάου
Νικολάου Κατερίνα
Παπακοκινόμου Μάγδα Αποστόλου
Πάππου-Αγιαμαρνήτη Μαρία
Πετραντζά Κλεοπάτρα
Πετρίδης Χρυσάνθος
Προκαλάμος Γεώργιος
Σκιαδά Έμυ
Σκιαδάς Αναστάσιος
Σκιαδάς Ιωάννης
Στρογγυλός Νικόλαος

Συνδρομές εφημερίδας εξωτερικού

Δάνδουρας Ιωάννης Σταύρου
Μητρόπουλος Ευθύμιος Ηλία

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Η Παναγιούλα Μπαρλιακού του Νικολάου και της Μπήλιας Νάνου ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών: Πτυχίο Κοινωνιολογίας

Στη νεαρά επιστήμονα ευχόμαστε υγεία και συνεχή ανοδική πορεία.

ΕΥΧΕΤΗΡΙΟ

Στην αγαπημένη μας εγγονή Χριστίνα Παπδημητροπούλου και στον Paul Slawinski, που τέλεσαν τους γάμους τους στον Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου Winnipeg-Canada ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι με υγεία και πρόοδο σε όλους τους τομείς.

Ο παππούς Μανούσος Αποστολάκης και η γιαγιά Αννούλα Καραλιώτου-Αποστολάκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε πολύ τη διευθύντρια και τις δασκάλες του Δημοτικού, που δίδαξαν τα παιδιά μας καθαριότητα και αισθητική. Η εικόνα τής παράλιας μας, από τον Γιαννάκη, Πέρα Πάντα και τις σκούλες, τα παγκάκια και οι καμπίνες, απέκτησαν ζωή και χρώμα από τα χέρια των παιδιών. Σ' αυτό το έργο συνέβαλε με την προσφορά των υλικών ο κύριος Αχιλλέας Βγέννας τον οποίο και ευχαριστούμε θερμά.

Σπύρος Μπαρλιακός
Πρόεδρος τής Κοινότητας Γαλαξειδίου και Λιμενικού Ταμείου Γαλαξειδίου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Η οικογένεια Πέτρου Σκούρη και Αικατερίνης Καπή ευχαριστούν θερμά όλους σους συμπαραστάθηκαν στο πένθος τους για τον αδόκητο χαμό τής αδελφής και θείας τους Ασημίνας Ιωάννη Σκούρη.

Για να μην ξεχνάμε...

Ιωάννης Καποδίστριας

27 Σεπτεμβρίου 1831 δολοφονείται στο Ναύπλιο ο Ιωάννης Καποδίστριας, ο πρώτος Έλληνας Κυβερνήτης μετά την Επανάσταση. Γνωρίζετε ότι τον έθαψαν με τα ίδια ρούχα που φορούσε, όταν δολοφονήθηκε, γιατί δεν είχε άλλα καλά ρούχα; Τα είχε εκποιήσει και αυτά μαζί με κάποια τελευταία του προσωπικά αντικείμενα, για να πληρωθούν μερικά φορτία τροφίμων που είχαν φθάσει στο Ναύπλιο, προκειμένου να μοιραστούν σε χήρες και ορφανά τής Επανάστασης. Να προσθέσουμε ότι ο άνθρωπος αυτός διέθεσε όλη του την περιουσία για τους σκοπούς του κράτους και αρνήθηκε να δεχθεί μισθό. Αξίζει επίσης να τονιστεί ότι αμέσως μετά την απελευθέρωση το 1828, βοήθησε σημαντικά πολλούς Γαλαξειδιώτες καρaboκέρηδες χορηγώντας σε αυτούς εμπορικά διπλώματα, με τα οποία θα μπορούσαν να ταξιδεύουν ανενόχλητοι και σε περίπτωση ανάγκης να είχαν την υποστήριξη του Ελληνικού και Συμμαχικού Πολεμικού Ναυτικού.

Γιώργος Σεφέρης

20 Σεπτεμβρίου 1971 - 20 Σεπτεμβρίου 2021

Συμπληρώνονται φέτος 50 χρόνια από το θάνατο του νομπελίστα ποιητή Γιώργου Σεφέρη. Οι μνήμες ακόμη νωπές: Γνωρίζαμε ότι ο ποιητής νοσλευόταν στον Ευαγγελισμό και ότι η κατάσταση τής υγείας του ήταν μη αναστρέψιμη. Παρ' όλα αυτά η είδηση τού θανάτου του μάς χτύπησε σαν κεραυνός. Όταν μάθαμε την ημέρα που θα γινόταν η κηδεία, ήμασταν όλοι έτοιμοι. 22 Σεπτεμβρίου 1971, Τετάρτη. Συγκεντρωμένοι από νωρίς το πρωί έξω από το εκκλησάκι τής οδού Κυδαθηναίων, στην Πλάκα, περιμέναμε. Πλήθος κόσμος ερχόταν και παρέμενε. Οι περισσότεροι νέοι, φοιτητές και μαθητές, δίπλα σε δεκάδες αστυνομικούς με στολή ή με πολιτικά. Αφού ψάλλθηκε η νεκρώσιμη ακολουθία, κάποιος φώναξε «Αθάνατος», το επανέλαβαν οι υπόλοιποι με μια φωνή και μετά ξεκίνησε η πομπή. Τι ήταν αυτή η λαοθάλασσα; Άρχισε από την Πλάκα, έβγαινε στη Φιλελλήνων, προχωρούσε στη Λεωφόρο Αμαλίας και έφθανε στο Α' Νεκροταφείο γεμίζοντας ασφυκτικά την οδό Αναπαύσεως. Εκεί, στην πύλη τού Αδριανού, για λίγο η πομπή σταμάτησε κι άρχισε ένα τραγούδι θλιμμένο σαν λυγμός: «Στο περιγιάλι το κρυφό κι άσπρο σαν περιστέρι...». Μετά ένα άλλο, θαρραλέο, το διαδέχτηκε: «Πότε θα κάμει ξαστεριά» και στη συνέχεια ο Εθνικός Ύμνος. Και πάλι από την αρχή.

Αυτή δεν ήταν μια νεκρική μπομπή. Ήταν η μεγαλύτερη αντιδικτατορική εκδήλωση.

Στο Νεκροταφείο ένας νέος, που θέλησε να αποχαιρετήσει τον ποιητή, είπε αυτά τα λόγια: «Σου δόθηκε η χάρη να μιλήσεις απλά. Με τη δική σου χάρη θα σε αποχαιρετήσουμε κι εμείς σήμερα, χωρίς λόγους, χωρίς επισημοτήτες, όπως εσύ ήθελες. Είπες κάποτε πως όποιος αγαπάει τους νέους, πως όποιος έχει την αγάπη των νέων, αυτός δεν γερνάει. Μιλώντας για λογαριασμό τους, λοιπόν, έχω να πω πως στάθηκες οξύ πνευματικός οδηγός και δάσκαλος στις κρίσιμες ώρες αυτού του τόπου. Σ' ευχαριστούμε για ό,τι μας έδωσες. Σ' ευχαριστούμε γιατί αύριο θα μπορούμε να λέμε στα παιδιά μας: Ήμασταν κοντά στο Σεφέρη, όταν έφυγε».

Την επόμενη μέρα στις συζητήσεις μας πολλοί αναφέρθηκαν στην κηδεία ενός άλλου μεγάλου ποιητή που κι αυτή έγινε σε πολύ δύσκολα χρόνια για την Ελλάδα. Ο παραλληλισμός ήταν αναπόφευκτος:

27 Φεβρουαρίου 1943. Ο **Κωστής Παλαμάς** αφήνει την τελευταία του πνοή στην Πλάκα. Οι γερμανικές δυνάμεις κατοχής έκπληκτες παρακολουθούν χιλιάδες ανθρώπους, εξαντλημένους από την πείνα, να καταφθάνουν στο Α' Νεκροταφείο Αθηνών, αδιαφορώντας για τον εχθρό που στέκεται κοντά του. Και τότε, όπως και στην περίπτωση τού Σεφέρη, ένας ποιητής, ο Άγγελος Σικελιανός, με την στεντόρια φωνή του απαγγέλλει:

«Ηχήστε, οι σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τη χώρα, πέρα ως πέρα...
Βογκήστε, τύμπανα πολέμου... Οι φοβερές
σημαίες, ξεδιπλωθείτε στον αέρα.
[...]

Σ' αυτό το φέριτρο ακουμπά η Ελλάδα!
[...]

Ηχήστε, οι σάλπιγγες... Καμπάνες βροντερές,
δονήστε σύγκορμη τη χώρα, πέρα ως πέρα...
Βόγκα, Παιάνα! Οι σημαίες οι φοβερές,
στης Λευτεριάς ξεδιπλωθείτε τον αέρα!

Τη σκυτάλη παίρνει ο Γιώργος Κατοίμπαλης. Ψέλνει τον Εθνικό Ύμνο μαζί με το πλήθος, που συγκινημένο αλλά με το κεφάλι ψηλά, αποχαιρετά τον αγαπημένο ποιητή. Οι Γερμανοί δεν βγάζουν άχνα. Αυτή δεν είναι μια απλή νεκρώσιμη τελετή, είναι ένα συλλαλητήριο υπέρ της Ελευθερίας.

Δυο κηδείες ποιητών, που έχουν χαρακτεί βαθιά στο σώμα τής νεότερης ελληνικής ιστορίας. Δυο κηδείες ποιητών, που το έργο τους έχει καταξιώθει στο πέρασμα τού χρόνου.

Πώς να ξεχάσεις;

E.M.

Όταν το 1963 ο Γ. Σεφέρης τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ, στην ομιλία του στη Στοκχόλμη είπε μεταξύ άλλων:

«Σ' αυτόν τον κόσμο, που ολοένα στενεύει, ο καθένας μας χρειάζεται όλους τους άλλους. Πρέπει ν' αναζητήσουμε τον άνθρωπο, όπου και να βρίσκεται. Όταν στο δρόμο τής Θήβας ο Οιδίπους συνάντησε τη Σφίγγα κι αυτή τού έθεσε το αίνιγμά της, η απόκρισή του ήταν: ο άνθρωπος. Τούτη η απλή λέξη χάλασε το τέρας. Έχουμε πολλά τέρατα να καταστρέψουμε. Ας συλλογιστούμε την απόκριση τού Οιδίποδα».

“Συλλεκτικά...”

ΜΠΡΑΛΛΟΣ

Σ' αυτό το φύλλο τής εφημερίδας μας παρουσιάζουμε κάποιες παλαιότερες φωτογραφίες από τον Μπράλο. Ο Μπράλος είναι ένα χωριό στα σύνορα Φωκίδας (ανήκε μέχρι το 1950) και Φθιώτιδας, πολύ γνωστό σε μας τους κατοίκους τής Φωκίδας από τα παλιότερα χρόνια λόγω των μεταλλείων τής περιοχής όπου δούλευαν πολλοί συμπατριώτες μας, στο περίφημο «51». Ο Μπράλος αποτελείται από 3 οικισμούς: τον Άνω Μπράλο, τον Μπράλο και το Σταθμό με σύνολο κατοίκων, στην τελευταία απογραφή του 2011, 280.

Εφέτος κανονικά έπρεπε να διενεργηθεί απογραφή (κάθε 10 χρόνια). Μάλλον αναβλήθηκε λόγω κορωνοϊού. Ο σιδηροδρομικός σταθμός έκλεισε το 2018, λόγω χάραξης νέας γραμμής. Ας έχουμε τις φωτογραφίες του, γιατί το μέλλον του... αβέβαιο!

Στον Μπράλο υπάρχει (βλ. φωτό) Βρετανικό νεκροταφείο για τους στρατιώτες που έχασαν την ζωή τους, στον Α' παγκόσμιο πόλεμο.

Σιδ. σταθμός Μπράλλου (Grèce) Gare de chemin de fer à Brallo

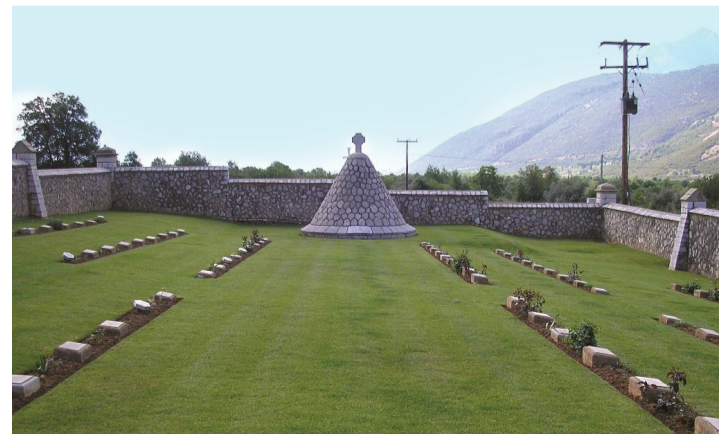

Brallo

(Grèce)

Άποψις Μπράλλου

Village de Brallo (Grèce.)

Υ.Γ. Το όνομα Μπράλλος γραφόταν με δύο λ μέχρι 16/10/1940, οπότε άλλαξε και επισήμως πρέπει πλέον να γράφεται με ένα λ. Εμείς οι Γαλαξειδιώτες, όμως, έχουμε δικό μας θεό στην ορθογραφία!

Ευθύμιος Γ. Μαμαρέλης